

**Najaat Toure Issifou**

---

## **Beslutningstaking i barnevernet**

- Barneverntjenestens beslutningsarbeid når det er snakk om vold i minoritetsetniske familier

**Masteroppgave i barnevern  
OsloMet – storbyuniversitetet  
Fakultet for samfunnsvitenskap**

## Sammendrag

Hensikten med masteroppgaven er å undersøke hvordan det fattes beslutninger i barnevernet når det er snakk om vold i etniske minoritetsfamilier. Hvordan beslutningen fattes er i fokus, og jeg drøfter omkring hva som ligger til grunn i beslutningene. Det legges også vekt på kultur og kultursensitivitet i barnevernet. Oppgaven ser også på resultatene i lys av foreliggende forskning på feltet. Følgende problemstilling er;

*«Hvilke beslutninger tar barnevernet når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier?»*

Med følgende underspørsmål;

- *Hvilke forståelser av vold finnes i barnevernet?*
- *Hvordan påvirkes barnevernspraksisen av forståelsen(e)?*

Hovedmålet med undersøkelsen er å analysere barnevernets tilnærming og forståelser av vold i etniske minoritetsfamilier. Møtet mellom innvandrere og barnevernet har vært et velkjent tema i perioder. Barnevernet har blant annet vært kritisert for mangel på kulturforståelse, og for at barnevernet tar barn fra deres foreldre. Det har derfor vært interessant å undersøke hva som faktisk ligger til grunn i beslutningstakingen i barnevernet. Som følge av økt migrasjon har barnevernet forholdt seg til familier med minoritetsbakgrunn, og jeg har derfor ansett det som viktig å få øye på hvilke forståelser som finnes i barnevernet.

Som teorigrunnlag har jeg holdt meg til barnevernets beslutningsarbeid og kompleksiteter i barnevernet. Jeg har valgt en kvalitativ metode i form av dokumentanalyse. Datamaterialet består av 10 saker fra Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Analysen av datamaterialet viser at barnevernets beslutninger påvirkes i stor grad av de normative forestillingene i samfunnet. Det henger sammen med at barnevernet er en velferdsinstitusjon. Videre viser det seg at en sak eskalerer oftere på bakgrunn av minst to faktorer. Det første er barnets egne uttalelser om vold, og det andre er mangel foreldresamarbeid.

## Abstract

The purpose of the master's thesis is to investigate decision-making in the Norwegian child welfare service in cases of domestic violence in Ethnic minority families. How the decisions are made is in focus, and I discuss what is the basis for the decisions. Emphasis is also placed on culture and cultural sensitivity in child welfare. The thesis also looks at results in the light of existing research in the field. The following issues are;

*"What decisions does the child welfare service make when violence occurs in ethnic minority families?"*

With the following questions;

- *What understandings of violence exist in child welfare?*
- *How is the child welfare practice affected by the understanding (s)?*

The meeting between immigrants and the child welfare service has been a well-known topic. The child welfare service has, among other things, been criticized for a lack of cultural understanding, and for taking children from their parents. It has therefore been interesting to examine the basis for decision-making in child welfare. As a result of increased migration, the child welfare service has dealt with families with a minority background, and I have therefore considered it important to see what understandings exist in the child welfare service.

As a theoretical basis, I have stuck to the child welfare service's decision-making work and complexities in the child welfare service. I have chosen a qualitative method in the form of document analysis. The data material consists of ten cases from the County Board for Child Welfare and Social Affairs. The analysis of the data material shows that the child welfare service's decisions are influenced by the normative notions in society. Furthermore, it turns out that a case escalates more often based on at least two factors. The first is the child's own statements about violence, and the second is the lack of parental cooperation

## **Forord**

Denne oppgaven er det avsluttende arbeidet til masterstudiet i barnevernet. Det har vært to lærerike og utfordrende år. Jeg startet på dette studiet uten forventinger om hva det skulle innebære. To år senere sitter jeg med ny og viktig innsikt i det barnevernfaglige feltet. Jeg har utforsket en del av beslutningsarbeidet i barnevernet når det er snakk om vold i nære relasjoner, som har åpnet min forståelse for arbeidet i barneverntjenesten. Jeg har hatt muligheten til å utfordre min forforståelse. Noe jeg setter virkelig stor pris på!

Samtidig har jeg fått utforske hvilke faktorer som påvirker og styrer beslutningstakingen i barneverntjenesten. Det har vært interessant å utforske, og feltet har vært komplekst og spennende. Som en nyutdannet sosionom før jeg tok mastergraden, ser jeg frem til å komme meg ut i arbeidslivet og ta med meg kunnskapen videre. Det føles godt å kunne avslutte masterprosjektet!

Jeg vil først og fremst takke Allah for å ha gitt meg styrke til å komme meg gjennom disse to årene. Det har vært en utfordring å komme gjennom, men det har gått til slutt. Jeg vil også takke mine foreldre og søsken for å ha hjulpet meg med å fullføre masterskrivingen. Selv de dagene jeg ikke har hatt motivasjon til å skrive på oppgaven, har de vært der og motivert meg til å bli ferdig. Jeg vil også takke andre familiemedlemmer og venner for gode innspill og støtte i frustrerende perioder. Til syvende og sist, vil jeg takke min veileder Jorunn Vindegg som har gjort meg i stand til å være selvstendig, og bidratt med nødvendig veiledning.

Oslo, mai 2022

Kandidatnummer: 200

## Innholdsfortegnelse

<b>Kap. 1: Innledning</b> .....	1
1.1 Valg av bakgrunn og tema.....	2
1.2 Formålet med studiet .....	3
1.3 Avgrensing .....	3
1.4 Oppgavens oppbygging.....	6
<b>Kap. 2: Bakteppe</b> .....	7
2.1 Det norske barnevernet.....	7
2.2 Juridisk plikt .....	7
2.3 Hovedprinsipper i barnevernet .....	8
2.4 Det flerkulturelle barnevernet.....	10
2.4.1 <i>Hvem er de minoritetsetniske familier i barnevernet?</i> .....	11
2.4.2 <i>Kultursensitivt barnevern</i> .....	13
2.5 Vold i nære relasjoner .....	14
2.5.1 <i>Forståelser om vold i nære relasjoner</i> .....	14
2.5.2 <i>Vold i nære relasjoner – forekomst og konsekvenser</i> .....	16
2.6 Arbeid med vold i nære relasjoner .....	18
2.7 Foreliggende forskning på feltet.....	23
2.7.1 <i>Forskningen i Norge</i> .....	23
2.7.2 <i>Internasjonal forskning</i> .....	26
<b>Kap. 3: Teori</b> .....	28
3.1 Beslutningstaking i barnevernet .....	28
3.2 Kompleksiteten i barnevernet.....	29
3.3 Beslutningsmodus .....	32
<b>Kap. 4: Metode</b> .....	34
4.1 Vitenskapelig posisjon .....	34
4.1.1 <i>Hermeneutikken</i> .....	34
4.1.4 <i>Sosialkonstruksjonisme</i> .....	35
4.2 Gjennomføring av studien .....	36
4.3 Innhenting av datamateriale .....	39
4.4 Tematisk analyse .....	42
4.5 Forskningens kvalitetskriterier .....	44
4.5.1 <i>Validitet, reliabilitet og generalisering</i> .....	44
4.6 Forskerrolle .....	45

4.7 Styrker og svakheter .....	46
<b>Kap. 5: Presentasjon av funn .....</b>	<b>48</b>
5.1 Volden .....	48
5.2 Tiltak .....	50
5.3 Undersøkelsen .....	52
5.4 Kulturens rolle i barnevernets arbeid .....	53
5.5 Tverrfaglig samarbeid .....	54
5.6 Foreldresamarbeid med barneverntjenesten .....	55
5.7 Andre bemerkninger .....	55
<b>Kap. 6: Drøfting av funn.....</b>	<b>56</b>
6.1 Volden .....	56
6.2 Tiltak .....	60
6.3 Samarbeid.....	61
6.4 Undersøkelsen .....	62
6.5 Beslutningstaking .....	63
6.7 Hvordan påvirkes barnevernspraksisen av forståelsen(e)?.....	64
<b>Kap. 7: Konklusjon .....</b>	<b>65</b>
7.1 Videre forskning.....	67
<b>Litteraturliste:.....</b>	<b>69</b>

## Kap. 1: Innledning

I mitt masterprosjekt ønsker jeg å undersøke hvilke beslutninger barnevernet tar i skjer som omhandler vold i nære relasjoner. Jeg legger særlig vekt på hvilke vurderinger som blir gjort i barneverntjenesten. I oppgaven ønsker jeg å belyse hvilke voldsforståelser som finnes i barnevernet og hvordan det påvirker praksisen. Datamaterialet er fylkesnemndsvedtak som er tilgjengelig i Lovdata. Jeg har formulert følgende problemstilling;

*«Hvilke beslutninger tar barnevernet når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier?»*

Med følgende underspørsmål;

- *Hvilke forståelser av vold finnes i barnevernet?*
- *Hvordan påvirkes barnevernspraksisen av forståelse(n)e?*

Samfunnsmandatet til det norske barnevernet er å sikre at «barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår» (jf. barnevernloven §1-1). Dette innebærer at barnevernets ansatte skal sørge for at barn i Norge har gode og trygge oppvekstvilkår. Likevel er det ikke alle barn som opplever det. Noen barn og unge erfarer alvorlig vold og overgrep eller er vitne til vold og overgrep i sine nære relasjoner. Andelen som har opplevd eller opplever grov fysisk vold er på om lag 6% mens andelen som har opplevd eller opplever mild fysisk vold varierer fra 12% -14% ut fra hvilken forelder som er voldsutøver (Kojan, Nilsen, Storhaug, Agerup, Clifford & Lichtwarch, 2020, s. 12).

For å bekjempe vold i nære relasjoner har den norske staten vedtatt nasjonale lover og forpliktet seg til internasjonale konvensjoner (Sommerfeldt & Øverlien, 2016). Blant dem er barnekonvensjonens artikkel 19 som omhandler forebygging av alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, mishandling eller utnytting mens en eller begge foreldre, verge(r) eller eventuell annen person har omsorgen for barnet (Barnekonvensjonen, 1989). Med andre ord har Norge forpliktet seg til å beskytte barn mot vold og overgrep fra sine omgivelser. Som følge av økt migrasjon de siste tiårene har barnevernet også fått mange saker der problematikken knytter seg til barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn (Aadnesen & Hærem, 2007).

I mange minoritetsetniske familier har sosioøkonomiske faktorer ligget til grunn for kontakt med barnevernet. Det nevnes blant annet flyktningbakgrunn, svak økonomi, svak eller ingen tilknytning til arbeidsmarkedet. I tillegg er det også rapportert at det er flere barn og unge med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner. Dette gir oftere grunnlag for barnevernstiltak i minoritetsetniske familier enn i etnisk norske familier (Mossige & Stefansen, 2016; Andersen, Smette & Bredal, 2020).

Møtet mellom innvandrere og barnevernet har vært et tema med offentlig oppmerksomhet i flere år. Fokus har vært at mange saksbehandlere i barnevernet opplever det som krevende å jobbe med familier med minoritetsbakgrunn. Noen av grunnene som er rapportert, er kommunikasjon, kulturelle forskjeller og tillit (Paulsen, Thorshaug & Berg, 2014; Qureshi, 2009). På den andre siden har det også blitt uttrykt misnøye og frykt for barnevernet i minoritetsetniske miljøer. Mange i minoritetsetniske miljøer mener at de blir utsatt for diskriminering, og at det er mangel på forståelse fra barnevernets side. Dette har forsterket den negative representasjonen av barnevernets arbeid (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren, 2015). Dette kan vanskeliggjøre barnevernets håndtering av vold i nære relasjoner, spesielt i minoritetsetniske familier.

### 1.1 Valg av bakgrunn og tema

En av grunnene til at jeg har valgt dette temaet, er at jeg erfarer at vold i minoritetsetniske familier er omtalt mye i barnevernet og litteraturen. Det kan gi en forståelse av at de er gjensidig knyttet til hverandre. Ut fra min forståelse kan dette gi en oppfatning om at vold blir forstått som kulturelt betinget når det er snakk om minoritetsetniske familier. Vold i hjemmet kan oppstå både i majoritets- og minoritetsfamilier, men likevel forstår jeg det slik at volden i ofte blir forklart som noe kulturelt.

Jeg har hovedsakelig kjennskap til temaet gjennom studiet. Gjennom pensum har jeg blitt kjent med vold som oppstår i minoritetsetniske familier, og hvordan den ofte forstås ut fra et kulturperspektiv. Man sitter ofte med en forståelse av mor som et «stakkarslig» offer mens far er en tradisjonell, patriarkalsk innvandrer (Rugkåsa, 2017). Voldsforståelsen forklares altså ut fra kulturelle aspekter når det omhandler etniske minoritetsfamilier.

Jeg har i tillegg skrevet min bacheloroppgave om ungdom som er vitne til vold i hjemmet. Jeg fokuserte for det meste på hva vold i nære relasjoner er, og hvordan det påvirker barn og



unge. En del rapporter viste at en stor andel av ungdom som er vitne til vold i hjemmet, har minoritetsbakgrunn (Hafstad & Augusti, 2019). Forskningen på dette feltet er relativt utforsket og omfattende. Jeg vil komme nærmere inn på både norsk og internasjonal forskning, senere i oppgaven.

## 1.2 Formålet med studiet

For min del er tematikken relevant for de som skal jobbe i barnevernet, og/eller med minoritetsetniske familier. Mitt fokus er å analysere barnevernets tilnærming og forståelser av vold i etniske minoritetsfamilier. For det første er det ofte omtalt at minoritetsfamilier har mer frykt for barnevernet enn den øvrige befolkningen (Fylkesnes mfl., 2015). Dette kan igjen påvirke arbeidet til barnevernet. For det andre tenker jeg at det fremmer «tatt for gittheter» som finnes i det norske samfunnet. Ved å fokusere på etniske minoriteter, er det lettere å få øye på de diskursene som råder i barnevernet, og i samfunnet for øvrig.

Derfor anser jeg denne studien som viktig, spesielt for de som skal jobbe med minoritetsetniske familier. Det kan åpne for en kritisk refleksjon over hvordan praksis påvirkes av diskurser innad i barnevernet. Dette kan igjen føre til nye perspektiver for hvordan man forstår vold i minoritetsetniske familier.

Jeg ønsket i hovedsak å intervju barnevernsarbeidere for å utforske deres forståelser av vold i minoritetsetniske familier. I tillegg hadde jeg ønske om å utforske hvordan volden snakkes om og arbeides med. Jeg oppsøkte informanter fra eget nettverk, og gjennom sosiale medier. Jeg tok også kontakt med enkelte barneverntjenester. Det viste seg å være vanskelig å få tilgang på informanter. Dette kan kanskje ha noe med koronapandemien eller at det er et sårbart tema. Jeg endte derfor opp med å utforske fylkesnemndsvedtak.

## 1.3 Avgrensning

På grunn av omfanget av tematikken og tidsløpet, skal jeg avgrense oppgaven. Dette skal jeg gjøre for å kunne ha dybde i oppgaven, samt gjøre det mulig å gjennomføre. I utgangspunktet kan det være relevant å se det ut fra perspektivet til etnisk minoritetsfamilier, men med tanke på problemstillingen er det mer relevant å se det ut fra hvordan barneverntjenesten arbeider med tematikken. Jeg kommer herunder til å avklare begrepene som er sentrale i oppgaven.

### *Vold*

Vold er et omfattende begrep og det finnes utallige definisjoner av begrepet. I Norge er den fremste forskeren innenfor feltet, Per Isdal (2000). Han definerer «vold som enhver handling rettet mot en annen person, der man blant annet skader, skremmer eller krenker denne personen. Vold handler også om å få denne personen til å utføre handlinger mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil» (Isdal, 2000). Dette kan sammenlignes med Verdens helseorganisasjon som definerer vold som «forsettlig bruk av, eller trussel om, fysisk makt eller tvang, rettet mot en selv, andre enkeltpersoner, eller en gruppe. For å regnes som vold må handlingen resultere i, eller ha høy sannsynlighet for å resultere i død, fysisk eller psykisk skade, eller mangelfull utvikling» (WHO, 2002). Begge definisjonen legger vekt på at vold er en handling der man har som formål å krenke eller skade en annen. Likevel drar WHO begrepet lenger og ser på at det må være en stor sannsynlighet for at handlingen skader, hvis det skal bli regnet som vold. I denne oppgaven fokuserer jeg hovedsakelig på Isdals (2000) begrep om vold.

Vold deles ofte i hovedkategoriene fysisk og psykisk vold. Med fysisk vold er det snakk om slag, sparking, lugging og andre fysiske handlinger (Kvello, 2015). Det handler også om å utsette den andre for smerter enten fysisk eller ved at et barn er vitne til disse handlingene. Psykisk vold omtales også som emosjonell vold. Dette på grunn av at psykisk vold går mer ut på latterliggjøring, avvising, trusler og andre handlinger som kan føre til at den andre føler seg mindreverdig og uønsket (Kvello, 2015). Fysisk og psykisk vold kan i mange tilfeller være to sider av samme sak, ettersom man ikke nødvendigvis bare blir utsatt for en av formene for vold. Man kan både bli slått og latterliggjort. I tillegg kan det å være utsatt for fysisk vold, være en psykisk påkjenning.

### *Vold i nære relasjoner*

Vold i nære relasjoner kan også omtales som vold i hjemmet, partnervold og liknende (Holden, 2003). Vold i nære relasjoner viser til vold der utøver er i nær relasjon med offer. Nære relasjoner omfatter ektefeller, samboere, slektninger, barn, søsken og kjærester (Holden, 2003). Vold i nære relasjoner kan innebære alt mellom fysisk og psykisk vold, mild og grov fysisk vold, partnervold, seksuell vold og omsorgssvikt (Kvello, 2015).

### *Kultur, minoritet og etnisitet*

I møte med minoritetsetniske familier er kultur et sentralt begrep. Definisjonen på begrepet er imidlertid ikke entydig. Ofte forklares begrepet kultur som forståelsesmåter og verdier som er like innenfor en gruppe som forståelig for gruppemedlemmene (Aadnesen & Hærem, 2007). Med andre ord er og kan kultur virke som tolkningsrammer for handlinger. Å være somalier kan dermed si at en deler samme verdier som andre somaliere basert på at de snakker samme språk og tilhører i stor grad samme stamme eller folkegruppe (Aadnesen & Hærem, 2007). Likevel er det viktig å ta hensyn til at det er store variasjoner blant individer som har samme etniske bakgrunn. Etnisitet og kultur henger i mange tilfeller sammen, men det er ikke nødvendigvis en selvfølge. Etnisitet kan forstås som gruppetilhørighet basert på fellestrekk knyttet til egenskaper og utseende (Holm-Hansen, Haaland og Myrvold, 2007).

Norge er et flerkulturelt samfunn der ca. 800 000 er omtalt som innvandrere, som er det begrepet som brukes av Statistisk Sentralbyrå (SSB, 2021). Det vil med andre ord si at ca. 15% av Norges befolkning er innvandrere. Innvandrer defineres som en person som er født i utlandet av utenlandskfødte foreldre. Dersom barna er født i Norge, omtales de som norskfødte med innvandrerforeldre (SSB, 2021).

Det finnes dermed ingen entydige definisjoner av begrepet etnisk minoritet. Til tross for det, kan man definere det som en gruppe mennesker med etniske trekk som gjør at de skiller seg fra majoritetsbefolkning (Hofman, 2011). Innunder kategorien etnisk minoritet har man to subkategorier; innvandrere og urbefolkning (Aadnesen & Hærem, 2007). De fleste innvandrere er dermed etniske minoritetspersoner. Basert på denne definisjonen oppfattes også samer, kvener og andre urfolk som etniske minoriteter. Jeg kommer til å fokusere på innvandrerfamilier i denne oppgaven

### *Etniske minoritetsfamilier*

Etniske minoritetsfamilier kan defineres som familier med innvandrerbakgrunn, altså familier som har en etnisk bakgrunn som ikke er norsk (Hafstad & Augusti, 2019). Jeg har valgt å fokusere kun på etnisk minoriteter med ikke-vestlig bakgrunn. Med ikke-vestlig bakgrunn menes bakgrunn fra land som ligger utenfor Vesten, altså land i Afrika, Midtøsten, Øst-Europa og Asia (Mossige & Stefansen, 2016). Til tross for at det er stor variasjonen i

etnisiteter som har ikke-vestlig bakgrunn, kommer jeg ikke til å skille mellom dem. På grunn av oppgavens omfang velger jeg derfor å ha en generell forståelse av etniske minoriteter med ikke-vestlig bakgrunn. Jeg kommer til å veksle mellom innvandrerfamilier, minoritetsetniske familier og etniske minoritetsfamilier i oppgaven.

#### *Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker*

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker er et forvaltningsorgan som treffer vedtak om omsorgsovertakelse og andre tvangsvedtak, opphold i institusjon av rusmiddelavhengige og tvungen legeundersøkelse. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker ble etablert januar 1993, og i dag finnes det 10 fylkesnemnder. Fylkesnemndene er videre delt inn i fire ulike regioner; region øst, region vest, region nord og region Oslo og Akershus (Fylkesnemndene, u.å.). Et fylkesnemndsvedtak er et vedtak som inneholder et sammendrag av nemndsforhandlingen, etter at det har blitt truffet en beslutning i fylkesnemnda.

#### 1.4 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven består av 7 kapitler. Innledningskapittelet tar opp valg av tema og problemstilling og formålet med studien. Jeg avgrensar også de viktigste begrepene som tas opp i oppgaven. I kapittel 2 skal jeg gjøre rede for minoritetsfamilier i det norske barnevernet, barnevernets mandat og norsk barnevernsarbeid. Jeg skal også ta for meg foreliggende norsk forskning, inkludert internasjonal forskning. I kapittel 3 tar jeg opp beslutningsteori som er det teoretiske perspektivet jeg tar i bruk.

Kapittel 4 skal omhandle metoden jeg bruker i mitt prosjekt. I kapittelet redegjør jeg for utgangspunktet og valget av metode. Jeg skal herunder gjøre rede for datainnsamlingen, og hvordan jeg har valgt å analysere dataene. I metodekapittelet skal jeg videre presentere fylkesnemndsvedtakene som skal analyseres. I kapittel 5 presenterer jeg funnene fra analysekapittelet. I kapittel 6 drøfter jeg beslutningene som kommer frem, samt hvilken betydning det har for praksisen i barnevernet. Funnene diskuteres også i lys av annen forskning. I oppgavens siste kapittel, kapittel 7, konkluderer jeg problemstillingen.

## Kap. 2: Bakteppe

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere det norske barnevernet og de ansattes juridiske plikt, samt prinsipper som ligger til grunn for barnevernets arbeid. Deretter skal jeg presentere forekomst av vold og konsekvenser av vold i nære relasjoner. Videre går jeg inn på hva faglitteraturen sier om hvordan barnevernet arbeider med vold i hjemmet. Jeg skal også gjøre rede for hvem de minoritetsetniske familier i barnevernet er. Senere i kapittelet skal jeg presentere noe av den foreliggende forskningen om tematikken, både norsk og internasjonalt.

### 2.1 Det norske barnevernet

Røttene til det norske barnevernet kommer fra etableringen av lov om behandling av forsømte barn fra 1986 (Vergerådsloven). Hensikten var å yte hjelp til barn unge som drev med kriminelle handlinger eller hadde atferdsvansker. Barnevernet skulle også hjelpe barn der foreldre ikke utførte sine omsorgs- og oppdragelsesoppgaver (NOU 2000:12). Over 50 år senere kom en ny versjon av barnevernloven; lov om barnevern av 1953.

Den nye loven var en kombinasjon av Vergerådsloven og de Castbergske barnelovene, som besto av skoleloven, helseloven, pleiebarnsloven og andre lovbestemmelser (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2020). Lov om barnevern av 1953 la vekt på minst mulig omsorgsovertakelse, hjelp til familiene og barnets beste. I tillegg var det også fokus på at foreldre har hovedansvaret for barnets utvikling, mens barnevernet er subsidiær hjelpeinstans (Bufdir, 2020; NOU 2000:12)

Disse lovene har satt preg på oppbyggingen av den norske velferdsstaten. Barnets beste har vært ledende føring i det barnevernfaglige arbeidet, og gjenspeiler forståelsen av barnet i det norske samfunnet. Norge er blant annet et av de første landene som forbød fysisk avstraffelse av barn (Hennum, 2015). Som en del av velferdsstaten fremmer barnevernet altså felles verdier og normer som råder i samfunnet (Aadnanes, 2020). Det er derfor sentralt å se hvilke juridiske rammer som ligger til grunn for barnevernspraksisen

### 2.2 Juridisk plikt

Den juridiske plikten til det norske barnevernet er først og fremst hjemlet i barnevernloven. I henhold til §4-1 i lov om barneverntjenester (1992), har barnevernet ansvar for å ta hensyn til barnets beste. Med barnets beste er det lagt vekt på at barnet skal ha tilgang til en stabil og god utvikling og kontinuitet i omsorgen. Det vil med andre ord si at barnevernet skal

forebygge og sørge for at barn skal ha en stabil utvikling, trygge voksne og minst mulig avbrytelser i omsorgsutøvelsen (Qureshi & Fauske, 2012).

Lov om barneverntjenester (1992) gjelder for alle barn som oppholder seg i Norge uavhengig av etnisk og/eller kulturell bakgrunn, eller statsborgerskap (Barnevernloven, 1992, §1-1; §1-2). Barnevernet er derfor forpliktet til å være en hjelpeinstans for alle barn og unge i Norge uansett bakgrunn og statsborgerskap, så lenge de oppholder seg i riket. Alle barn og unge i barnevernet har rett på en likeverdig behandling. Altså at man ikke kategoriserer barnet ut fra etnisitet, religion eller kultur. Barnet er et individ, og har rett på en likeverdig behandling basert på sine individuelle rettigheter (Qureshi & Fauske, 2012, s. 235).

På internasjonalt plan er barnevernpraksisen påvirket av FNs barnekonvensjon som ble ratifisert i 1991 (Juul, 2010, s. 27). I barnekonvensjonen er det en rekke bestemmelser som tar for seg barnets rett til vern mot vold, diskriminering på bakgrunn av etnisitet og rett til å leve i tråd med sin kultur. I konvensjonens artikkel 19 (1989) står det om barnets rett til vern mot misbruk. Det handler om å beskytte barn mot vold, mishandling, omsorgssvikt ved å undersøke, forebygge, rapportere og behandle. I norsk sammenheng finnes det føringer der det tas i sikte at barn har rett til beskyttelse mot skadelige omgivelser, vold og diskriminering (Meld. St. (2012-2013); Grunnloven §104).

FNs barnekonvensjon artikkel 2 (1989) tar også opp barnets rett til ikke-diskriminering. Barnevernet skal sikre at like saker behandles likt. I tillegg skal problemer forstås som de er, og ikke forklares i lys av kultur, religion eller tilskrevne faktorer ved barnet og foreldrene (Qureshi & Fauske, 2012). Med andre ord skal man forhindre å kulturalisere sosiale problemer eller forklare diverse sosiale problemer basert på barnets religiøse tilhørighet. Barnekonvensjonens artikkel 30 (1989) nevner videre at barn har rett til å leve i tråd med sin kultur, bruke sitt morsmål og utøve sin religion. Det skal altså tas hensyn til barns språklige, kulturelle og religiøse bakgrunn. Dette gjelder spesielt for barn som er plassert utenfor familien. Da skal det tas hensyn til kontinuitet i barnets oppdragelse med tanke på barnets etniske, religiøse og kulturelle bakgrunn.

### 2.3 Hovedprinsipper i barnevernet

Barnevernets arbeid hviler på enkelte prinsipper som er grunnlaget for arbeidet som gjøres, og som uttrykker samfunnets verdier (NOU 2012: 5). Blant de mest grunnleggende verdiene er

hensynet til barnets beste, det mildeste inngreps prinsipp og det biologiske prinsipp (Brynildsrud, 2019)

### *Hensynet til barnets beste*

Hensynet om barnets beste er lovfestet i barnevernloven §4-1. Lovteksten lyder slik «Ved anvendelse av bestemmelsene i dette kapitlet skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Herunder skal det legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen.». Det vil altså si at i saker som omgår og berør barnet så er det pålagt å ta hensyn til barnets beste. Et eksempel kan være at barnevernet tilbyr familien tiltak i hjemmet selv om familien har problemer med rusavhengighet. Det er kanskje vurdert at det er best for barnet å forbli hjemme, mens foreldrene blir tilbudt veiledningstiltak. Barnevernet har plikt til å sikre at barnet får «nødvendig» omsorg og beskyttelse, jf. bvl. §1-1. Nødvendig kan være vanskelig å definere ettersom det som oppfattes som «nødvendig» varierer fra individ til individ. Likevel kan man tenke seg at begrepet går ut på at det skal være tilstrekkelig nok for at et barn skal ha trygge oppvekstvilkår.

Hensynet om barnets beste reguleres også i Grunnloven §104 andre ledd (heretter kalt for Grl.). Lovbestemmelsen i Grl. §104 andre ledd nevner i likhet med bvl. §4-1 at handlinger og avgjørelser som gjelder barnet, skal ha hensynet til barnets beste, som grunnleggende prinsipp. Basert på barnets beste-prinsippet er barnevernet er forpliktet til å tilrettelegge slik at oppvekstvilkårene til et barn, forbedres. I stor grad skjer dette gjennom forebygging og ved iverksetting av tiltak. Tiltak som settes inn i den enkelte familien, skal være til barnets beste (Brynildsrud, 2019, s. 208). Eksempelvis skal iverksetting av foreldreveiledning i en familie, begrunnes i at det er for barnets beste og utvikling at foreldrene får opplæring i oppdragelsesmetoder. Dette prinsippet kan også ses i forbindelse med prinsippet om det mildeste inngrep.

### *Minste inngreps prinsipp*

Det mildeste inngreps prinsipp er et helt grunnleggende prinsipp for anvendelsen av barnevernloven. Prinsippet går ut på at man i bunn og grunn skal velge tiltaket som er minst inngripende (Brynildsrud, 2019, s. 209). Det vil med andre ord si at man skal iverksette tiltak som er mest hensiktsmessige, samt nyttig og effektivt for å oppnå formålet. Et eksempel er at man iverksetter støttekontakt for en ungdom som har milde atferdsvansker i motsetning til å sende ungdommen på institusjon.

Prinsippet gis uttrykk til gjennom kravet om nødvendig hjelp. Videre handler prinsippet om at frivillige hjelpetiltak i familien skal vurderes som tilstrekkelig, til tross for at vilkårene for mer inngripende tiltak er oppfylt etter bvl. §4-12 annet ledd. Grunntanken bak mildeste inngreps prinsipp er at det skal være en grad av balanse mellom inngrepets styrke og det som skal oppnås, som igjen handler om at tiltaket skal være nødvendig (Brynildsrud, 2019, s. 210). Selv om en forelder har utfordringer med rus, kan det hende at det mest hensiktsmessige tiltaket er hjelpetiltak i hjemmet.

#### *Det biologiske prinsipp*

Det biologiske prinsipp er, i motsetning til de andre prinsippene, et resultat av forarbeider og avgjørelser fra Høyesterettene. Som følge av det har prinsippet blitt til, og det viser til betydningen av de sterke båndene mellom barn og foreldre (Brynildsrud, 2019, s. 209). Det biologiske prinsippet får betydning for lovanvendelsen, i saker der det er aktuelt å flytte barn ut av familien for kortere eller lengre tid, samt om det nødvendig med å bryte kontakten mellom barn og foreldre. I en av de sentrale forarbeidene nevnes det at det foreligger en skaderisiko i situasjonen, før man skal vedta en avgjørelse om omsorgsovertakelse (Ot.prp. nr. 44 (1991–92), s. 111).

Prinsippet gir også uttrykk for at det er nødvendig at barnet har kjennskap til sin familie og sitt opphav. Barnevernets ansvar er i utgangspunktet underordnet foreldrenes ansvar, men barnevernet har plikt når foreldrene ikke klarer å opprettholde forsvarlig omsorg for barnet sitt. Videre har det biologiske prinsipp støtte i Grunnloven §104 tredje ledd, som handler om at barn fortrinnsvis skal kunne vokse opp i sin egen familie. Dette prinsippet er noen grad kritisert for å ha mer fokus på behovene til foreldrene enn på barnets behov. En av årsakene til at det er blant annet at terskelen for omsorgsovertakelse er for høy (NOU 2012: 5, s. 86). I tillegg ha den enkelte familien rett til vern mot inngrep i familielivet etter Grl. § 102.

#### 2.4 Det flerkulturelle barnevernet

Som følge av økt innvandring de siste tiårene, har barnevernet fått oppgaver som berører minoritetstematikken (Aadnesen & Hærem, 2007). Det norske barnevernet driver derfor flerkulturelt barnevernarbeid. Minoritetsetniske familier i barnevernet er, som majoritetsbefolkningen, ganske varierte.



Barn og unge med minoritetsbakgrunn, særlig førstegenerasjonsinnvandrere, er overrepresenterte i barnevernsstatistikken (NOU 2016:16). De overrepresenterte landene i statistikken er blant annet Irak, Afghanistan, Somalia og Pakistan. En av grunnene til at Afghanistan topper listen av barn som mottar barnevernstiltak, er at barn under 15 år som ankommer som enslige mindreårige, blir tatt under barnevernets omsorg (Dyrhaug & Sky, 2015). De andre landsgruppene består av immigranter som har flyttet til Norge av ulike grunner. Det er blant annet påpekt at flukt og familiegjenforening er grunnlag for immigrasjon (Dyrhaug og Sky, 2015; Aadnesen & Hærem, 2007). En del foreldre som mottar barneverntiltak har også arbeidsinnvandring som innvandringsgrunnlag (Berg mfl., 2017). Det er store variasjoner i statistikken når det kommer til grunnlag for barneverntiltak i etnisk minoritetsfamilier. Likevel er det noen forhold som er sammenlignbare.

#### *2.4.1 Hvem er de minoritetsetniske familier i barnevernet?*

Tidligere forskning viser at mange minoritetsetniske familier som er i kontakt med barnevernet, har en lav sosioøkonomisk posisjon (Berg mfl., 2017; Dyrhaug & Sky, 2015). Disse familien har ofte svakere tilknytning til arbeidsmarkedet som gjør at de har en lavere inntekt. Dette fører videre til konsekvenser for foreldreskapet i den form at foreldre sliter med tap av verdighet som foreldre (Andenæs, 2004). Dette overensstemmer med undersøkelsen til Andenæs (2004) som viser en stor andel av barn og unge i barnevernet, har foreldre som mottar stønad eller trygd.

Blant disse familiene er det en del som også har flyktningbakgrunn (Dyrhaug & Sky, 2015, s. 32). Som flyktning oppstår det mange utfordringer knyttet til å bosette seg i et nytt land. Både kort opphold i vertslandet samt høye krav til integrering, kan føre til at mange innvandrere sliter med å komme seg inn i arbeidsmarkedet (Berg mfl., 2017, s. 4). Dette fører igjen til at en har svak sosioøkonomisk posisjon (Merry, Pelaez & Edwards, 2017, s. 8). Som følge av flukt fra krig, er det mange som mangler eller har lavt utdanningsnivå. Foreldres utdanningsnivå og økonomi kan også tolkes som uttrykk for foreldres begrensede tilgang til sosiale og kulturelle ressurser og kapital (Berg mfl., 2017).

Studier viser videre at erfaringer fra flukt kan svekke foreldrekompetansen. Det kan hende at foreldrene har opplevd krig, undertrykkelse eller tortur som har ført til at de har fluktet. Belastningene de har vært igjennom kan føre til psykiske belastninger, som igjen kan påvirke foreldrenes omsorgsutøvelse (Berg & Paulsen, 2015; Merry mfl., 2017). En del har også

vansker med å tilpasse seg nye normer og omgivelser (Berg mfl., 2017). For mange nyankomne, går den første tiden på opphold på asylmottak. For noen er dette oppholdet langvarig, og mange sliter med å leve i usikkerhet rundt asyloppholdet i frykt for tilbakesending eller avslag tilbake (Merry mfl., 2017).

Videre er vold i familien er en annen årsak til at minoritetsetniske familier er klienter hos barnevernet. Dyrhaug og Sky (2015, s. 29-30) rapporterer at fysisk og psykisk vold mot barn og unge er hyppigere registrert blant innvandrere og norskfødte med innvandrerfamilier. Tall fra 2012 viser at 1,8 per 1000 etniske norske barn og unge hadde fysisk mishandling som grunnlag for barnevernstiltak. For norskfødte med innvandrerforeldre var andelen på 6,8 per 1000 mens den var på 5,9 per 1000 for innvandrerbarn (Dyrhaug & Sky, 2015). Statistikken viser altså at det er flere norskfødte barn og unge med innvandrerforeldre som får barnevernstiltak. Dyrhaug og Sky (2015) hevder likevel at det ikke er en selvfølge at innvandrerbarn opplever vold i hjemmet mer enn etnisk norsk barn.

#### *Møtet mellom innvandrere og barnevernet*

Det finnes en del litteratur på møtet mellom innvandrere og barnevernet (Berg mfl., 2017; Norsk innvandrerforum, 2013; Paulsen mfl., 2014). En av de sentrale rapportene er skrevet av Berg, Paulsen, Midjo, Haugen, Garvik og Tøssebro (2017). Som tidligere nevnt har barnevernet vært kritisert for mangel på kulturforståelse. I mange innvandremiljøer har barnevernet et rykte om at barnevernet tar barna deres, og det har ført til en frykt for barnevernet (Paulsen mfl., 2014, s. 19-20). I rapporten til Norsk Innvandrerforum (2013) har innvandrere uttrykt at de opplever utfordringer i møtet med barnevernet. En gjennomgående utfordring som nevnes er frykten for barnevernet. Frykten kommer blant annet av at det foreligger misinformasjon eller manglende informasjon om barnevernets arbeid (Norsk innvandrerforum, 2013).

Berg mfl. (2017, s. 68) nevner også at foreldre med innvandrerbakgrunn ofte frykter og har mer mistillit til barnevernet enn etnisk norske familier. Frykten er også ofte basert på forestillinger om at barnevernet tar barna fra foreldrene. I tillegg er mange av foreldrene fra et land som kanskje ikke har samme type barnevern som i Norge (Berg mfl., 2017, s. 69). Dermed kan frykten for barnevernet oppstå på grunnlag av både manglende kunnskap om barnevernets arbeid, samt at barnevernet kan virke ukjent for mange av familiene. Rød og Heggdalsvik (2016, s. 87-88) skriver også at utfordringer mellom barnevernet og

minoritetsetniske familier kan også skyldes av ulike kulturelle ståsted om blant annet barneoppdragelse og hva som er bra for barnets utvikling.

Videre er kommunikasjon også en utfordring i møtet mellom barnevernet og innvandrere. Utfordringer med kommunikasjon nevnes som et hinder som skaper en barriere mellom barnevernet og minoritetsetniske familier. Kommunikasjonsutfordringer kan eksempelvis være språklige utfordringer som at foreldrene har begrensede norskferdigheter eller mangel på felles språk (Paulsen mfl., 2014, s. 6). I noen tilfeller tar barnevernet i bruk tolk for å kommunisere med familier som har begrensede eller mangelfulle språkferdigheter. Det er ikke en vanlig rutine i alle barneverntjenester, og det i seg selv skaper flere kommunikasjonsutfordringer for partene (Berg mfl., 2017, s. 12-13). Utfordringene fører til at det er vanskelig å forstå informasjon, og det har vært etterlyst mer informasjon og dialog de siste årene (Rød & Heggdalsvik, 2016, s. 88). I rapporten til Norsk innvandrersforum (2013) understrekes det at det er behov for bedre informasjon om barnevernets arbeid og normer i Norge. Det ble understreket at ved å få ordentlig kunnskap om informasjon om hvordan barnevernet fungerer, kan det føre til at frykten om barnevernet minkes.

#### *2.4.2 Kultursensitivt barnevern*

I mange tilfeller har barnevernet blitt kritisert for å fokusere for mye eller for lite på kulturens betydning i etniske minoritetsfamilier. Det er imidlertid ikke enkelt å vite hvor grensen går for når kulturen virker inn på den enkelte. Dette kan tyde på at det er mangel på kunnskap rundt kultur og etnisitet i barnevernet (Qureshi & Fauske, 2010). På den ene siden kan det føre til at man har lav terskel for å gripe inn fordi man ikke har forståelse for den kulturelle bakgrunnen til den enkelt minoritetsfamilie. På den andre siden kan det hende at man forstår en utfordring i familien som et kulturelt uttrykk. Dette kan uheldigvis føre til at man har høyere terskel for å gripe inn.

Likevel er kulturbegrepet og forståelsen av kulturens betydning for individet og den enkelte familien, sentralt i barnevernets arbeid med minoritetsetniske familier (Rugkåsa, Eide & Ylvisaker, 2015). Kultur kan både være forebyggende eller skadelig (Hofman, 2011). Spesielt i saker med vold i minoritetsetniske familier kan det hende at kulturen blir forklaringsmodell. Med andre ord blir sosiale problemer forklart som kulturelle fenomener.

Kulturalisering er et begrep som henviser til at situasjoner og sosiale problemer defineres som kulturelt betinget (Rugkåsa, Eide & Ylvisaker, 2015). Ofte er denne forståelsen av kultur veldig generalisert og lite reflektert. Et eksempel er å påstå at negativ sosial kontroll er vanlig i pakistansk kultur. Kulturalisering tar ikke høyde for mangfoldet i en kultur. I artikkelen til Andenæs (2004) nevnes det også at i arbeid med minoritetsetniske familier forekommer det hendelser der barnevernsarbeidere fortolker sosiale problemer basert på en generell forståelse av kultur. Det fører til at man går glipp av å se at familier i barnevernet sliter med stabil bosituasjon, dårlig økonomi og svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Viktige faktorer blir oversett, og derfor har en kultursensitiv tilnærming i barnevernet vært etterspurt de siste årene (NOU 2016: 16; Qureshi & Fauske, 2010).

Som profesjonsutøvere skal vi bekjempe forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av deres av etnisitet, kultur, språk, kjønn, (...), religion, livssyn, (...) og liknende (FO, 2019). Det vil si at som profesjonelle yrkesutøvere er det vår plikt å hindre diskriminering av individer med annen kulturell bakgrunn, etnisitet eller religion. Dette gjelder både ute i samfunnet og i arbeidet med individene, familiene og gruppene. Vi skal altså bekjempe rasisme i samfunnet og påvirkningen den har for individers liv. På samme tid skal vi som profesjonsutøvere være bevisste på å ikke diskriminere våre klienter som har en annen kultur enn majoriteten (FO, 2019).

Den kultursensitive tilnærmingen handler hovedsakelig om å kunne oppdage og forstå når kulturelle faktorer påvirker kommunikasjonen og samarbeidet med klienten (Qureshi og Fauske, 2010). Dette vil si at som barnevernsarbeider skal man kunne avgjøre når individets eller familiens religion og etnisitet har en betydelig rolle i klientens situasjon og liv (Qureshi og Fauske, 2010). Eksempelvis i arbeid med mindreårige flyktninger fra Afghanistan, er det avgjørende å ha kunnskap om kulturen de har vokst opp med. Dette gjør at man kan forstå perspektivet og bakgrunnen til ungdommene.

## 2.5 Vold i nære relasjoner

### 2.5.1 Forståelser om vold i nære relasjoner

Den fremste definisjonen av vold i norsk kontekst, er definisjonen til Per Isdal (2000). Han har definert «vold som enhver handling rettet mot en annen person, der man blant annet skader, skremmer eller krenker denne personen. Vold handler også om å få denne personen til

å utføre handlinger mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil» (Isdal, 2000). Dette kan som sagt sammenlignes med Verdens helseorganisasjon som tidligere nevnt. Likevel utfyller Isdal (2000) WHO's definisjon. I motsetning til WHO (2002) som legger vekt på at handlingene må ha stor sannsynlighet for skade, for å kunne regnes som vold. Som Aadnanes (2020, s. 36) fremhever, fokuserer Isdal (2000) på konsekvensene av voldshandlingene. I tillegg kan definisjonen til Isdal brukes i forståelsen av psykisk vold (Aadnanes, 2020, s. 36).

I Norge, og Norden, er det en nulltoleranse for vold. Det vil si at all vold er forbudt. I Norge var det tidligere lov med fysisk avstraffelse. Som følge av en forståelse om at barnet er et selvstendig individ, ble det formet flere rettigheter for barn. Refseloven ble opphevet i 1972 og foreldre hadde ikke lenger lov til å straffe barna sine. I 1987 ble det presisert at barn ikke skulle bli utsatt for vold og overgrep (Aadnanes, 2017, s. 12). Likevel var det frem til 2010 en ambivalent forståelse om det var greit med fysisk avstraffelse i lettere form som klaps eller ris. Etter 2010 endret denne forståelsen seg og det ble anset som uakseptabelt med fysisk avstraffelse i alle former (Sommerfeldt og Øverlien, 2016, s. 184; Kojan mfl., 2020, s. 11).

Tidligere var vold altså akseptert i oppdragelsen (Kojan mfl., 2020, s. 11). Til tross for en nulltoleranse mot vold mot barn, er det fortsatt forskning som belyser at vold i oppdragelsen skjer fortsatt. Oppdragervold defineres ofte som disiplinering av barn (van der Weel, Ansar & Castro, 2011, s. 120; gjengitt i Aarset & Bredal, 2018, s. 98). Oppdragervold kan være instrumentell som vil at det er med hensikt, eksempelvis oppdragelsen. Det kan også være impulsiv som vil si at det ukontrollert og styrt av følelser. Som Aarset & Bredal (2018, s. 98) skriver, handler oppdragervold i hovedsak om å korrigere atferd. Det kan være at foreldre slår sine barn for å få dem til å slutte med en negativ vane eller atferd. Videre er hensikten med oppdragervold å få barnet til å tilpasse seg normer og regler.

I undersøkelsen til Haugen, Paulsen og Caspersen (2017) fant de ut at vold ofte forstås som oppdragelse, spesielt i minoritetsfamilier. Dette kan selvfølgelig diskuteres ettersom det kan minske alvorligheten av voldshandlingene, samt at det oppstår en kulturforståelse av begrepet. Aadnanes (2017, s. 54) nevner også at en forståelse av vold som oppdragelsesmetode i minoritetsfamilier, kan skape en fremstilling av at etnisk norske familier ikke utsetter barna sine for vold. Med andre ord vil det si at selv om etnisk norske familier også kan utsette barna sine for vold som oppdragelsesmetode, blir det heller forklart i lys av andre faktorer som rus eller sykdom (Aadnanes, 2017, s. 54). På denne måten blir «oppdragervold» forklart som et

kulturelt fenomen, mens vold i etnisk norske familier blir forklart ut fra individuelle faktorer. Dette samsvarer med prosjektet til Christiansen, Vis, Havnen, Iversen, Fylkesnes, Lauritzen, Nygård, og Jarlby (2019). De utførte intervjuer basert på en vignett om vold i en norsk familie og en minoritetsfamilie. De fant ut at vold som oppsto i minoritetsfamilien ble knyttet til familiens kulturelle bakgrunn. Motsetningsvis ble volden «individforklart i den norske familien» (Christiansen mfl. 2019, s. 8).

I nyere tid har det også blitt belyst at å være vitne til vold, er det samme som å være et voldsoffer. Å være vitne til vold kan blant annet føre til psykiske problemer, rus og dårlig helse. Det kan derfor være like ille å vitne til vold, som å være fysisk utsatt for vold (Isdal, 2002, s. 156). Aadnanes (2020, s. 40) skriver også at de siste tiårene har mange forskere omtalt at å være vitne til vold, er like skadelig som å være offeret. Videre er det poengtert at å være vitne til vold handler også om at barna er eksponert til volden, i ulike grader.

Konsekvensene og skadevirkningene av å leve i et hjem der det forekommer vold mellom foreldrene gjør at det omtales som å selv bli utsatt for vold (Kyllingmark & Lillevik, 2013, s. 56). Å være vitne til vold kan derfor være som å være voldsoffer på bakgrunn av at man utvikler de samme symptomene som voldsofre utvikler etter voldshendelser.

### *2.5.2 Vold i nære relasjoner – forekomst og konsekvenser*

I en nasjonal undersøkelse fra 2019, fant NKVTS (Hafstad & Augusti, 2019) ut at omkring 8% av ungdommene som svarte på undersøkelsen har blitt utsatt for mindre alvorlig vold flere ganger. Det innebærer at de har opplevd å bli kløpet, lugget, dyttet voldsomt eller slått med flat hånd. Med mindre alvorlig er det fokus på at voldshandlingene har mindre skadepotensialet enn ved alvorlig vold. Alvorlig vold blir definert som å bli sparket, slått med en hard gjenstand eller banket opp flere ganger (Hafstad & Augusti, 2019). Statistikken viser at 2% av ungdommene i undersøkelsen har blitt utsatt for alvorlig vold. Det er i hovedsak viktig å være oppmerksom på at det kan være mørketall. Ifølge Hafstad og Augusti (2019) er det langt færre som rapporterer alvorlig vold som å bli banket opp eller slått med gjenstand, eller å ha opplevd vold ofte.

Videre er det rapportert at omkring 1 av 5 har opplevd psykisk vold fra foreldre, i form av psykiske krenkelser som trusler om slag eller skade, å bli gjort narr av og liknende. Statistikken viste at ca. 20% av jentene har opplevd psykisk vold fra foreldre sammenliknet guttene der 15% hadde opplevd psykisk vold. Hafstad og Augusti (2019) fant også ut at de

som har vært utsatt for fysisk vold i oppveksten, har også erfart psykisk vold. Den norske UEVO-studien som ble lansert i 2019 viste at blant barn og unge som lever med vold i hjemmet, hadde ca. 14% opplevd at far ble utsatt for fysisk eller psykisk vold, mens 18% fortalte at de hadde opplevd at mor ble utsatt for vold i løpet av oppveksten (Hafstad & Augusti, 2019, s. 15).

Dette kan sammenliknes med rapporten til Mossige og Stefansen (2016). De har blant annet funnet ut at ca. 6% av deltakerne hadde erfart alvorlig fysisk vold fra sine foreldre. De oppga å ha erfart voldelige handlinger som slag, sparking og juling (Mossige & Stefansen 2016). Når det kommer til mildere fysisk vold, var det en høyere andel som oppga å ha opplevd det. I rapporten til Mossige og Stefansen (2016) var det 14% som hadde erfart mild vold fra mor, mens 12% hadde opplevd vold fra far. Det viser seg at rapporten til Hafstad og Augusti (2019) viser en lavere omfang av både alvorlig og mild vold enn rapporten til Mossige og Stefansen (2016). Det kan være ulike årsaker til det. Blant annet er det ulik antall informanter, samt at målgruppen er forskjellig i undersøkelsene.

Når det gjelder psykisk vold, fokuserer Mossige og Stefansen (2016) på de som har vært vitne til at en av foreldrene har blitt utsatt for psykisk vold. I sin undersøkelse fant de ut at 1 av 3 barn og unge hadde opplevd at en av foreldrene hadde blitt utsatt for psykisk partnervold mot en av foreldrene. Andelen som hadde opplevd psykisk vold mot begge foreldrene var på 17%. I tillegg var det flere jenter enn gutter som rapporterte om psykisk vold mot en av foreldrene (Mossige og Stefansen, 2016, s. 67).

Konsekvenser av å oppleve vold har blitt omtalt i mange forskningsartikler og rapporter (Thoresen & Hjemdal, 2014, s. 39; Molin & Steinsvåg, 2011, s. 99; Felitti, Anda, Nordenberg, Williamson, Spitz, Edwards, Koss & Marks, 1998). Å oppleve vold kan påvirke barn og unge på ulike måter. Thoresen og Hjemdal (2014) har i sin studie funnet ut at barn som opplever vold i barndommen, har større sannsynlighet for å utvikle blant annet post-traumatisk stressforstyrrelse [PTSD], depresjon og rusproblemer senere i livet. Molin og Steinsvåg (2011) har også funnet ut at det å oppleve vold, kan føre til at man selv blir voldsutøver som voksen. Det vil med andre ord si at vold kan avle vold. Det er derimot ikke så simpelt. Ikke alle som opplever vold i barndommen, blir voldsutøvere selv. Likevel er det en betydelig andel som blir voldsutøver som voksen (Isdal, 2000, s. 143). I den anerkjente ACE-studien (Adverse Childhood Experiences) har forskere funnet ut at voldsopplevelser

som barn fører til en rekke utfordringer senere i livet. For det første kan det føre til helseproblemer som diabetes, depresjon og toksisk stress. Som voldsoffer kan en også utvikle PTSD senere i livet. Noen har også opplevd andre somatiske helseplager som hodepine, kvalme og mageproblemer (Felitti mfl., 1998).

I rapporten til Sommerfeldt, Hauge og Øverlien (2014) viser funnene deres også at det oppstår ulike konsekvenser av å bli utsatt for vold som barn. I likhet med det som er nevnt ovenfor, er barn som utsettes for vold i risikozonen for å utvikle alvorlige psykiske problemer, som depresjon, angst og PTSD. I tillegg kan det føre til at barn utvikler atferdsproblemer som aggressiv atferd allerede i tidlig alder til voksenalder. Sommerfeldt mfl. (2014, s. 18-19) har også undersøkt flere studier som har tatt for seg langsiktige konsekvenser av å oppleve vold i hjemmet.

Det som fremkommer i deres undersøkelse, er blant annet at voldsopplevelser i barndommen kan utvikle relasjonelle problemer senere i livet. Det kan eksempelvis være utfordringer med å knytte seg til andre. Det som er viktig å huske er at det er mye variasjon blant barn som er utsatt for vold hjemme. De kan reagere ulikt på opplevelsene, og påvirkningene av volden kan slå ut ulikt. Som Sommerfeldt mfl. (2014, s. 2019) nevner, går konsekvensene ut på flere forhold. Dette innebærer det enkelte barnet, relasjonen mellom barnet og voldsutøver, alder og barnets miljø.

## 2.6 Arbeid med vold i nære relasjoner

I barnevernet er vold i nære relasjoner en av områdene som jobbes mye med. I tillegg er forebygging og beskyttelse av vold et av mandatene til barnevernet, jf. barnevernloven §3-1. Det er derfor normalt å ha måter å jobbe med vold i nære relasjoner på. Barnevernets arbeid og mandat går hovedsakelig ut på forebygging, undersøkelse og å tilby tiltak (Bufdir, 2021).

### *Forebyggende barnevern*

Av barnevernloven §3-1 fremkommer det at barnevernet skal drive forebyggende arbeid. Med andre ord vil det si at barnevernet er forpliktet til å jobbe med å redusere omfanget av uønsket atferd og sørge for at barn og unge minst mulig blir utsatt for vold og overgrep. Dette betyr dermed at barneverntjenesten må gjøre seg kjent med barns levevilkår i kommunen og eventuelt fremme forslag til tiltak som kan forebygge problemene. Det forebyggende arbeidet går hovedsakelig ut på opplæring, veiledning og støtte til foreldrene. Formålet er å forebygge



en negativ utvikling av barnets omsorgssituasjon som kan lede til senere omsorgsovertakelse, samt styrke ressurser i barn, unge og familier (Barne- og familiedepartementet, 2005, s. 23).

Det forebyggende arbeidet kan deles i tre nivå basert på målsettingen. Barry og Jenkins (2007; gjengitt i Skjesol, 2021, s. 157) delte det forebyggende arbeidet i universelle tiltak, selekterte tiltak og indikerte tiltak. Universelle tiltak er tiltak som er rettet mot hele befolkning. Dette er tiltak som er tilgjengelig for alle, og som ikke skaper skille en gruppe fra en annen (Skjesol, 2021, s. 157). Eksempel på det er ungdomsklubber som har som hensikt å skape positiv innflytelse på ungdommer.

Selekterte tiltak handler mer om målrettede tiltak mot grupper som er i risiko. Det vil med andre ord si forebygging av negativ utvikling hos de som er i risikogrupper (Skjesol, 2021, s. 157). Selektive tiltak likner på mange måter på sekundærforebygging som handler om forebygging av negativ utvikling på makro-, meso- eller mikronivå (Schiefløe, 2015, s. 151-152). Likevel går sekundærforebygging også ut på nettverksorienterte tiltak. Innenfor denne type forebygging er det fokus på hjelp fra både det offentlige og private nettverket. Dette innebærer blant annet familiemedlemmer, hjelpeapparatet og lokalmiljøet (Schiefløe, 2015, s. 152-154).

Den siste formen for tiltak, er indikerte tiltak. Skjesol (2021, s. 157) skriver at det er tiltak som har som hensikt å hjelpe individer eller grupper som har vist tegn til problemer. Dette kan igjen samsvare med tertiærforebygging som Caplan nevnte (Schiefløe, 2015, s. 154). Målsettingen er å møte individets behov med metoder som skal hindre og rehabilitere virkningen av hendelser som enten pågår eller har pågått. Intervensjonen skal altså rettes mot individer som har behov for habilitering og rehabilitering (Schiefløe, 2015, s. 155). Det forebyggende arbeidet i barnevernet er for det meste på selektert og indikert nivå, ettersom store deler av barnevernets arbeid går ut på å hjelpe barn og familier som enten er i risikogruppen eller er i en problematisk situasjon (Skjesol, 2021, s. 157).

Når det kommer til forebyggende arbeid knyttet til vold i nære relasjoner, har jeg funnet det mangelfullt. Det er i litteraturen lite fokus på hvordan barnevernet jobber forebyggende med vold i nære relasjoner. I studien til Kojan mfl. (2020) er det også nevnt at det er mangel på kunnskap om barnevernets forebyggende voldsarbeid, til tross for at barnevernet er pålagt å jobbe forebyggende etter barnevernloven §3-1. Mye av litteraturen fokuserer også på andre

instanser enn barnevernet. Kojan mfl. (2020, s. 61) nevner videre at tverrfaglig samarbeid med skolehelsetjenesten og politiet ofte nevnes i forbindelse med forebyggende arbeid.

En av de få studiene om forebyggende voldsarbeid i barnevernet, er skrevet av Haugen mfl. (2018). I sin studie fokuserer de på barnevernsarbeid med minoritetsfamilier. Det de fant ut var at det forebyggende arbeidet i barnevernet gjøres på forskjellige måter på ulike barnevernkontorer. Noen av informantene oppga at de informerte om sitt arbeid på foreldremøter. Andre fortalte om samarbeid med de som hadde ansvar for voksenopplæring eller Introduksjonsprogrammet. På den måten kan de informere om barnevernets arbeid, samt tilby veiledningskurs som International Child Development Programme [ICDP]. I samsvar med funnene til Kojan mfl. (2020), har Haugen mfl. (2018, s. 94) funnet ut at samarbeid med hjelpeinstanser som skole, PPT, barnehage og flyktningetjenesten er en sentral del av forebyggingsarbeidet i barnevernet. I tillegg hadde flere av informantene i studien oppgitt at de samarbeider tett med organisasjoner i innvandrer miljøer. Formålet har vært å skape dialog med minoritetsgrupper for å opplære og veilede foreldre med minoritetsbakgrunn (Haugen mfl., 2018, s. 90). Dialoggrupper har vært en metode for å informere om «barneoppdragelse» i Norge, samt minske frykten for barnevernet. Videre ble det nevnt at dialoggruppene åpnet for å snakke om vold og overgrep, samt gi råd og veiledning rundt dette (Haugen mfl., 2018, s. 92).

### *Undersøkelsesarbeid*

En stor andel av barnevernets arbeid går ut på undersøkelse. I henhold til barnevernloven §4-3 skal barnevernet undersøke ved mistanke om vold eller mangelfulle oppvekstvilkår.

Hensikten med undersøkelsesarbeidet er først og fremst å sikre et best mulig informasjonsgrunnlag for beslutningene som skal fattes. Det vil med andre ord si at undersøkelser i barnevernet skal sikre på at beslutningen som tas, er basert på et solid grunnlag. For det andre handler undersøkelsesarbeidet om å skape dialog og samarbeid mellom barnevernet og familiene ved behov for tiltak (Vis, Christiansen, Havnen, Lauritzen, Iversen & Tjelflaat, 2020, s. 31).

Undersøkelsesarbeidet i barnevernet er satt opp av ulike aktiviteter. I rapporten til Vis mfl. (2020, s. 40) nevnes det samtaler med både barn og foreldre som en del av undersøkelsen. I tillegg er det møter med hjelpeinstanser som barnehage og skole som er vanlig praksis. En andel av arbeidet gikk også ut på hjemmebesøk. Det vil si at barnevernet drar hjem til

familien for å observere samspillet med familiemedlemmene. I funnene til Vis mfl. (2020, s. 32-33) er det nevnt at hjemmebesøk foretas oftere i saker der det er bestemt å iverksette tiltak. I mange undersøkelser som omhandler vold er det flere ansatte ved flere av barnevernstjenestene som har nevnt at de har en egen «voldsrutine». Voldsrutinen er mer eller mindre lik Klemetsrud-modellen (Kojan mfl., 2020, s. 37; Christiansen mfl., 2019).

Klemetsrud-modellen er en erfaringsbasert modell som opprinnelig ble utviklet i Søndre Nordstrand. Modellen har blitt en standardmodell for barneverntjenestens arbeid med vold i nære relasjoner. Modellen brukes veldig ofte i to sammenhenger. Den første omhandler partnervold mens den andre går ut på vold mot barn. Generelt går modellen ut på at meldinger som sendes inn, skal avklares fortest mulig slik at arbeidet kan fordeles raskest mulig. Etter det tas det kontakt med melder for å skaffe seg tilstrekkelig informasjon. Dersom melder har en part i arbeidet videre, får melder informasjon om videre «arbeid». Deretter snakker barnevernet med barnet og senere foreldrene. Ofte er samtalene på samme dagene for å unngå at uttalelsene fra barn og foreldre blir påvirket av hverandre. Gjennom hele prosessen tas det vurdering om risiko og barnets sikkerhet (Vis mfl., 2020). I rapporten til Vis mfl. (2020) nevnes det også at barnets uttalelser oftere blir vektlagt i voldssaker enn i andre saker.

### *Tiltaksarbeid*

Dersom undersøkelsene viser grunnlag for det, har barnevernet ansvar for å iverksette tiltak, jf. barnevernloven §4-3. Hjelpetiltak er den største typen for tiltak som iverksettes for barn og familier som er i kontakt med barnevernet (SSB, 2021). Formålet med hjelpetiltak er å øke foreldrekompentansen ved å avlaste foreldre. I tillegg skal hjelpetiltak veilede og støtte foreldre til å bedre deres foreldrekompentanse. Videre er hensikten med disse tiltakene å kompensere for eventuelle mangler i omsorgen, og å skape positiv endring i familien (Bufdir, 2020).

Hjelpetiltak er ofte delt i tre kategorier. Den første går ut på tiltak rettet mot foreldre. Da er målet å forbedre deres foreldreutøvelse. Deretter er det tiltak rettet mot selve barna. Det går mer ut på samtaler med barna, samt avlastningshjelp til foreldre i form av blant annet AKS, idrett og besøkshjem. Den siste kategorien er enkelttiltak som familieråd, samarbeidsgrupper og liknende (Bufdir, 2020).

I tillegg er det andre tiltak som tas i bruk ved vold i hjemmet. Blant dem tilbyr barnevernet frivillige tiltak i hjemmet (Bufdir, 2020). Eksempel på tiltak i hjemmet er tilsyn i hjemmet.

Det går ut på at en kontaktperson kommer på besøk, enten om det er anmeldt eller uanmeldt (Bufdir, 2020). Det er litt uklart hva som er hensikten med tiltaket. I tillegg kan det også virke som kontrollerende tiltak for å sikre at ingenting skjer med barnet det er meldt bekymring om (Statens helsetilsyn, 2019, s. 53). Et annet tiltak som tas i bruk er veiledning i hjemmet. I likhet med tilsyn i hjemmet, er det et tiltak som iverksettes i hjemmet til familien. Likevel handler veiledning om samspill og tilknytning. Målsetning er i tillegg å jobbe med foreldrenes omsorgskompetanse basert på metoder som COS og Marte Meo (Statens helsetilsyn, 2019, s. 50-51).

Som nevnt ovenfor tar barneverntjenesten i bruk familieråd i noen tilfeller som omhandler vold i hjemmet. Familieråd er en metode som går ut på å involvere nettverket rundt barn og foreldre. Dette kan være venner, besteforeldre, tanter, onkler og andre slektninger som kan stille opp. Hensikten med familierådet er å bidra til å forbedre familiens situasjon gjennom dialog (Bufdir, 2020). I voldssaker har familieråd også vært tatt i bruk for å «skape trygge relasjoner mellom forelderen som utøver vold, og barna» (Sentio Research, 2017, s. 10).

Familieråd i voldssaker er altså en metode for å mobilisere nettverket i arbeidet med familien. Det som er viktig å legge merke til, er at dette ikke tas i bruk ved de mest alvorlige tilfellene. I tillegg er familieråd i voldssaker preget av risikovurderinger for barnets sikkerhet (Sentio Research, 2017, s. 26). Det gjør familieråd til en krevende og omfattende metode i voldssaker, selv om det til tider tas i bruk. Hva som også anses som alvorlig vold, kan variere. Dermed vil det være vanskelig å fastslå når det er hensiktsmessige med familieråd.

Barnevernet treffer også vedtak om akutttiltak som vil si tiltak når det oppstår akutte situasjoner, og barnevernet må vedta akuttvedtak (Bufdir, 2019). Med andre ord er dette tiltak som iverksettes når barnevernet vurderer en situasjon som «vesentlig skadelidende» etter bvl. §4-6 andre ledd. Dersom barnets situasjon er preget av en alvorlighetsgrad som truer dets helse og utvikling, kan barnevernet treffe et akuttvedtak. I NOU 2016: 16 (NOU 2016: 16) er det også nevnt at dette gjelder når det ikke er mulig å sikre barnets trygghet på noen annen måte. Dette kan være i saker som handler om vold og overgrep, foreldre som misbruker rus, mishandling og omsorgssvikt (Statens helsetilsyn, 2019, s. 64).

Akuttvedtakene skjer ikke kun når det har oppstått en alvorlig situasjon; barnevernet har også flyttet en del barn etter en vurdering om at barnet kan utsettes for risiko ved at foreldre får vite

om hva barnet har fortalt barnevernet (Statens helsetilsyn, 2019, s. 65). Det vil si at barnevernet kan fatte et vedtak om akutt plassering dersom det er risiko for at foreldre skal reagere voldsomt, og derfor tas det en beslutning om å flytte barnet for å beskytte det. Det er en stor andel av barna som flyttes til fosterfamilier eller beredskapshjem midlertidig. Det er også en del som flytter til noen i sitt nettverk, og dette innebærer både egen familie eller andre i nettverket som f.eks.: lærere (Statens helsetilsyn, 2019, s. 70). Det er veldig få som flytter inn i institusjon, men ifølge undersøkelsen til Statens helsetilsyn, gjelder det hovedsakelig ungdom mellom 13 og 17 år (Statens helsetilsyn, 2019, s. 63).

## 2.7 Foreliggende forskning på feltet

Gjennom søk og gjennomgang av litteratur har jeg kommet over en del rapporter og avhandlinger som tar opp vold i nære relasjoner, både generelt og spesifisert til å omhandle minoritetsetniske familier. Dette er et felt som er delvis forsket på, i Norge og Norden, samt internasjonalt. Jeg skal derfor ta for meg norsk og internasjonal forskning som har tilnærmet samme innfallsvinkel.

### 2.7.1 *Forskningen i Norge*

I Norge har forskningen om vold i nære relasjoner hovedsakelig tatt opp vold i form av oppdragermetode, tvangsekteskap og ekstrem kontroll (Aadnanes, 2020; Paulsen mfl., 2014). Når det kommer til forskning som omhandler barnevernets møte med minoritetsetniske familier har det vært mest fokus på frykten for barnevernet, utfordringer knyttet til språk, tillit og kulturelle forskjeller (Križ & Skivenes, 2010; Fylkesnes mfl., 2015). Det er for tiden lite forskning på hvilke vurderinger som ligger til grunn i beslutninger i saker der det er snakk om vold i minoritetsetniske familier.

Noen av de sentrale bidragene i forskning innenfor feltet er rapportene til Sommerfeldt, Hauge og Øverlien (2014), Haugen og Paulsen (2017), Hofman (2011) og Aadnanes (2020). Det meste av litteraturen har enten fokus på barnevernets arbeid med minoritetsetniske familier, eller barn og unges erfaringer med vold i hjemmet. Gjennom søk har jeg funnet disse forfatterne som hovedsakelig har fokusert på voldsutsatte barn og unge med minoritetsetnisk bakgrunn. For min studie er dette særlig relevant.

Rapporten til Sommerfeldt, Hauge og Øverlien (2014) har forsket på vold i hjemmet, og minoritetsetniske familier. Rapporten er en gjennomgang av omfangsstudier fra nordiske land

som går ut på minoritetsetniske barn og unges voldsutsatthet. Rapporten fokuserer videre på hvordan sosialfaglig arbeid kan være relevant i arbeidet med minoritetsetniske familier ved bekymring for vold i nære relasjoner. Forskerne stiller seg kritiske til å bruke kultur som forklaringsmodell for omfanget av vold i etniske minoritetsfamilier. Gjennomgangen av omfangsstudier har gitt noen funn. For det første har ulike studier vist at det foreligger sosioøkonomiske forhold som grunnlag for barn og unges voldsutsatthet. For det andre mener Sommerfeldt mfl. (2014) at det er behov for økt fokus rundt minoritetsetniske barn og unges utsatthet for vold i hjemmet. Det er samtidig behov for kunnskap om hensiktsmessige tiltak og hvilken effekt de har for minoritetsetniske barn og deres familier. Videre tilsier gjennomgangen av omfangsundersøkelsene at det er viktig å stille seg kritisk til å forklare vold ut fra kultur eller etnisitet. Ved å ha et kulturperspektiv mister man fokus på andre forhold som sosioøkonomiske forhold, helse, rasisme og liknende. Avslutningsvis mener forfatterne at det er viktig å ha kunnskap om vold i hjemmet, samt kulturens betydning og relevans (Sommerfeldt mfl., 2014).

I likhet med Sommerfeldt mfl. (2014) undersøker Haugen mfl. (2017) tiltak som barnevernet tilbyr minoritetsetniske familier hvor det er mistanke om eller hvor det foregår vold. De har som fokus å kartlegge hvilke tiltak som virker på best mulig måte for å forebygge og forhindre at barn og ungdom med minoritetsbakgrunn utsettes for vold. Forfatterne av rapporten fokuserer ikke kun på familier med minoritetsbakgrunn, de fokuserer også på norske minoritetsfamilier, spesielt norske romfamilier. De sentrale funnene i rapporten er at en betydelig andel av barneverntjenestene i Norge arbeider ikke annerledes med voldssaker. Det vil si at det er i liten grad egne rutiner for saker der det er mistanke om vold eller forekomst av vold. Haugen mfl. (2017) understreker også at det er behov for mer medvirkning for voldsutsatte barn og unge, samt samarbeid med aktuelle instanser. Rapporten tar også opp at tiltak som veiledning tilbys ved saker som omfatter «oppdragervold». Kartleggingen legger videre vekt på behov for kompetanse og dialog for å kunne forebygge vold.

I sin rapport undersøker Hofman (2011) minoritetsbarn som opplever vold i familien. Forfatteren har gjennomgått norsk, nordisk og internasjonal faglitteratur som peker på utfordringene minoritetsbarn som opplever vold i familien møter på. Det meste av faglitteraturen som er gjennomgått, har hatt fokus på ikke-vestlige, muslimske barn og unge. Hofman (2011) fokuserer dermed på perspektivet til barn med etnisk minoritetsbakgrunn som

opplever vold i familien, samt deres erfaringer og utfordringer. Gjennomgangen av faglitteratur viser at barnas sosiale og kulturelle bakgrunn har både negative og positive sider. På en side viser faglitteraturen at kulturelle aspekter kan ha betydning for hvor voldsutsatt barn og ungdom kan være. Likevel kan kulturen bidra til mestringsopplevelser. I rapporten kommer det også frem at noen av utfordringen voldsutsatte barn og unge med minoritetsetnisk bakgrunn møter på er; familiestrukturer, patriarkalske tradisjoner, forventinger om roller, kollektivistisk tankegang, og familiens ære. Andre utfordringer som nevnes er oppholdstillatelse, diskriminering, rasisme og stigmatisering, og mangel på språkferdigheter. Det nevnes også at det finnes lite forskning om effekten de ulike hjelpetiltakene har. De få studiene som spesifikt ser på forholdet mellom barnets etnisitet og kulturelle bakgrunn, og dets voldsutsatthet tyder på at minoritetsbarn kan ha behov for spesiell tilrettelegging.

Aadnanes (2020) har også skrevet sin doktoravhandling, som er publisert som bok, om vold i nære relasjoner. Hun fokuserer på hvordan barnevernet jobber forebyggende med vold mot barn og unge. Forfatteren undersøker også hvilke føringer som ligger til grunn for voldsforståelsen ut fra den sosiale og kulturelle konteksten det norske samfunnet befinner seg i. I tillegg tas det opp hvordan barnevernsansatte forstår vold i minoritetsetniske familier. De ansatte i barnevernet gir spesielt uttrykk om det ambivalente forholdet om en nulltoleranse for vold, og det å se på volden som oppdragelsesstil (Aadnanes, 2020).

Når det kommer til litteratur om beslutninger i barnevernet, har Kojan og Christiansen (2016) skrevet en bok som tar for seg barnevernets beslutningsarbeid. Hensikten med boken er å kartlegge beslutningsprosessene gjennom de ulike fasene. Videre ønsker forfatterne å gjøre rede for hva beslutningsprosessene går ut på, og hvilken betydning det har for praksisen i barneverntjenesten. I tillegg tar de opp ulike forhold som påvirker beslutninger som blant annet menneskelige, normative, organisatoriske og vitenskapelige forhold. Kojan og Christiansen (2016) legger også vekt på maktstrukturer og hvordan de er med på å påvirke beslutningsarbeidet i barnevernet.

Det foreligger også noen rapporter som undersøker beslutningstaking i barnevernet. Det er blant annet rapporten til Vis mfl. (2020) som tar for seg forhold som er med på å påvirke beslutningsprosessene. I tillegg er det hovedsakelig fokus på beslutningstaking i meldings- og undersøkelsesarbeidet. Vis mfl. (2020) har blant annet funnet ut at barnevernet har stort fokus

på foreldrenes omsorgsevne i form av stimulering og grensesetting. I tillegg til det er det fokus på i hvilken grad foreldrene kan forstå og se barnet. I rapporten kommer det frem at dette fokuset på foreldres omsorgsevne, ofte resulterer i tiltak som råd og veiledning. Det betyr altså at beslutningene som tas, ses i lys av foreldrenes omsorgsutøvelse.

Aarset og Bredal (2018) har også skrevet en rapport der de har gjennomgått barneverntjenestens og fylkesnemndas håndtering av saker om omsorgsovertakelse i familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Studien består av vedtak fra fylkesnemnda. Forfatterne har blant annet sett på barneverntjenestens økte fokus på vold mot barn og hvilke voldsforståelser som finnes i samfunnet. I rapporten har de blant annet funnet ut at det oftere er akutt plasseringer i saker der barna forteller om volden selv. Disse bekymringsmeldingene tas alvorlig av barneverntjenesten. Et av funnene i rapporten, er at saken eskaleres fortere når volden tas på alvor, og det er vanligere med akutt plasseringer i disse tilfellene. Utfordringen er at det hindrer dialog og samarbeid med foreldrene.

Videre tar forfatterne opp to grunnleggende tilnærminger til vold mot barn. De har identifisert at det er enten nulltoleranse eller en nyansert tilnærming, som også er preget av den offentlige debatten på feltet. Aarset og Bredal (2018) har også funnet lite eller ingen kulturalisering fra barneverntjenestens side i deres materiale. Det er hovedsakelig stort fokus på relasjonen mellom foreldre og barn, samt foreldrenes omsorgsutøvelse. Når det er snakk om kultur, handler det for det meste om det skal være etnisk, kulturell og religiøs kontinuitet i barnets liv. Dette skal ivaretas og opprettholdes gjennom kontakt med foreldrene og familien. Likevel er ikke barnets behov for etnisk og kulturell identitet, sett på som et individuelt hensyn som tillegges mye vekt (Aarset & Bredal, 2018).

### *2.7.2 Internasjonal forskning*

I Canada, har Alaggia, Gadalla, Shlonsky, Jenney og Daciuk (2013) skrevet om barnevernsarbeideres erfaringer med vold i etniske minoritetsfamilier. Det var en gjennomgang av 785 saker som omhandlet vold i nære relasjoner i Ontario. De har blant annet funnet ut at ikke-hvite familier oftere ble undersøkt for saker som omhandlet vold enn hvite familier. Mange av de ikke-hvite familiene hadde svak sosioøkonomisk posisjon i tillegg. Et annet funn var at det stort sett var mødre og barna deres som mottok barneverntjenester. Det var også rapportert at det var tendens for at mødre oftest fikk skylden for å ikke beskytte barna sine. Til tross for at de også var ofre for vold i nære relasjoner.



I artikkelen »Child protection, domestic violence, and ethnic minorities: Narrative results from a mixed methods study in Australia« forsøker forfatteren å undersøke hva slags kunnskap barnevernsansatte bør ha i møte med etniske minoritetsbarn og familier der det er rapportert om vold i hjemmet. Forfatteren har både intervjuet saksbehandlere og familier i barnevernet i Australia, og gjennomgått litteratur (Sawrikar, 2019). Det forfatteren kom frem til var at det er spesielt tre utfordringer som identifiseres i voldssaker. For det første kan kontakt med barnevernet ha en negativ effekt på familiens navn, og derfor blir volden hemmeligholdt. På denne måten blir det også vanskelig å oppdage volden. Den andre utfordringen som ble belyst var, at familiesamholdet i etniske minoritetsfamilier har høy posisjon. Det fører til at voldsofre beskytter voldsutøver, for å kunne holde familien sammen. Den siste utfordringen som nevnes er at volden altfor ofte tilskrives kulturelle faktorer, til tross for at vold kan oppstå i alle familier. På samme tid mener Sawrikar (2019) at rasisme og tidligere erfaringer med hvit kolonialisme har ført til at mange etniske minoritetsfamilier tviler på barnevernet.

Lavergne, Damant, Clément, Bourassa, Lessard og Turcotte (2011) har skrevet en artikkel som ser på responsen til barnevernstjenesten i Canada, når det er snakk om barn som er eksponert for vold i hjemmet, overgrep eller omsorgssvikt. Hovedfokuset i artikkelen er faktorer som virker inn på beslutninger som går ut på om de ansatte skal holde saken åpen med tiltak i hjemmet eller plassere barnet utenfor hjemmet. Gjennom studien har Lavergne mfl. (2011) funnet ut i sin analyse at volden ikke er den mest essensielle faktoren som får barnevernet til å iverksette mer inngripende tiltak. Det er ofte i samspill med faktorer som mishandling og andre risikofaktorer, at barnevernet velger mer inngripende tiltak. Det de også har funnet ut av, er at det er liten sammenheng mellom vold i hjemmet og beslutninger om tiltak. Noen av faktorene som påvirker barnevernets beslutninger er blant annet at barnet er utsatt for flere risikofaktorer, mors/foreldres manglende samarbeidsvilje og at familien er kjent for barnevernet (Lavergne mfl., 2011).

## Kap. 3: Teori

Å ta beslutninger er en del av prosessen i barnevernsarbeidet. Det tas alltid beslutninger om det skulle være en vurdering om man skal iverksette tiltak, starte en undersøkelse eller liknende. Beslutninger er derfor store deler av barnevernsarbeidet, og derfor har jeg valgt å fokusere på hvordan beslutninger tas i barnevernet, for å besvare min problemstilling. I dette kapittelet skal jeg presentere beslutningsteorien som jeg senere skal anvende i analyse og drøfting. Jeg skal også rede gjøre for beslutningstaking i det barnevernfaglige arbeidet med fokus på risiko.

### 3.1 Beslutningstaking i barnevernet

Å fatte beslutninger i barnevernet, er en sentral del av barnevernsarbeidet. Mandatet til barnevernet omhandler blant annet å fatte beslutninger for å bedre livssituasjonen til barn, unge og familier. Beslutningene kan omhandle alt fra omsorgsovertakelse til økonomisk støtte til en familie (Christiansen & Kojan, 2016, s. 15). Gjennom årene har barnevernet endret seg fra å kun yte hjelp til barn unge som drev med kriminelle handlinger gjennom oppdragende metoder til å legge vekt på forebyggende og oppfølgende hjelp til familiene og barna (Bufdir, 2020; NOU 2000:12). Christiansen og Kojan (2016, s. 20) skriver at barnevernet har med andre ord endret seg i stor grad fra å være en instans for å bekjempe ungdomskriminalitet, til å være en støttende hjelpeinstans for familiene. Barnevernets mandat har dermed endret seg, og dette fører til at beslutningene som tas i barnevernet, fattes på et bredt grunnlag. Barnevernet fatter ikke kun beslutninger som omhandler ungdom med atferdsvansker, men også beslutninger om økonomisk støtte for fritidsaktiviteter.

Backe-Hansen (2001, s. 105) har delt beslutningsprosessen inn i 3 faser. Den første fasen går ut på informasjonshenting som vil si at det innhentes informasjon som er relevant for den aktuelle barnevernssaken. Etter innhenting av informasjon, bearbeides den. Da fokuseres det på hva som er relevant og hva som kan lukes bort. Eksempelvis kan det være mer relevant med informasjon om barnets helse og familiens situasjon, men kanskje ikke hvem lederen i borettslaget er. Den siste fasen er kanskje den viktigste og mest sentrale delen. I den siste fasen vurderes beslutningen som skal tas opp mot den gjeldende saken og lovverket (Backe-Hansen, 2001, s. 105). Med andre ord går den siste fasen ut på å se barnevernssaken i lys av lovverket (eksempelvis Barnevernloven), og vurdere om det er en sak som skal henlegges eller ikke.

### 3.2 Kompleksiteten i barnevernet

Beslutningstaking i barnevernet handler ikke bare om informasjonen som innhentes. Christensen og Kojan (2016, s.20) har skrevet om faktorer som påvirker, eksempelvis, barnevernssaker som man skal ta beslutninger om. Disse faktorene kan på ulike måter påvirke beslutninger og utfallet av beslutningene. Hensikten med teorien er å forstå hvilke utfordringer og faktorer som påvirker beslutninger som tas i barnevernet, og hvordan beslutninger i barnevernet kan ses i en større og helhetlig sammenheng. Påvirkningsfaktorene innebærer menneskelige, normative og vitenskapelige faktorer, samt systemkompleksitet (Christensen & Kojan, 2016, s. 20).

#### *Menneskelig kompleksitet*

Med menneskelig kompleksitet er det fokus på de kognitive begrensningene som finnes i beslutningsprosesser. Kojan og Christiansen (2016, s. 25) skriver at beslutningsarbeidet består hovedsakelig av to kognitive tilnærminger. Den første tilnærmingen kalles for system 1, og innebærer intuitive og raske forenklinger som ofte er basert på stereotyper og ubevisste slutninger. På en side er tilnærmingen effektiv og rask, men på andre siden kan det føre til feilslutninger ettersom det kun baserer seg på begrenset informasjon. Sett ut fra en barnevernkontekst, er dette sentralt som følge av beslutningene må fattes raskt. Dette gjør igjen at beslutninger fattes som oftest på begrenset informasjonsgrunnlag.

Den andre tilnærming kalles for system 2, og det går ut på at beslutningsprosessen er grundig, langsom og analytisk (Kojan og Christiansen, 2016, s. 25-26). Denne formen for tilnærming skjer ofte når system 1 ikke er tilstrekkelig, og det fattes i mindre grad beslutninger på begrenset informasjon. I tillegg tyr en til system 2 når man skal beslutte noe som er nytt og ukjent. Eksempelvis en barnevernsansatt er vant med å jobbe med familier, men så får den ansatte ansvar for å beslutte et tiltak for en ungdom som har atferdsvansker. Den ansatte trenger kanskje mer tid for å tenke seg om, ettersom det er litt ukjent. Som (Kojan & Christiansen, 2016, s. 26) skriver, kan system 2 også føre til beslutningsvegring og handlingslammelse. Dette kan dermed ha store konsekvenser for saken det gjelder, spesielt hvis barneverntjenesten står overfor en sak som trenger rask avklaring.

#### *Normativ kompleksitet*

Videre har man den normative kompleksiteten, som går ut på at verdier og normer i mange sammenhenger har stor innflytelse på beslutningene til barneverntjenesten. Som tidligere

nevnt er barnevernet en del av velferdsstaten, og er dermed med på å opprettholde normene og verdiene som råder i samfunnet (Aadnanes, 2020). Dette betyr med andre ord at barnevernets beslutninger er i tråd med verdiene og normene samfunnet, som igjen gjør at barnevernet blir et samfunnsspeil (Kojan og Christiansen, 2016, s. 24). Ifølge Kojan og Christiansen (2016) er barnevernet med på å opprettholde grensene for hva som til enhver tid er akseptabelt og hva som ikke er det. Til tross for det er det ikke slik at alle i Norge har felles verdier og normer når det kommer til hva som er utviklingsfremmende og hva som er skadelig omsorg for barn. Det sies ofte at barnevernet fremmer middelklassens verdier og normer (Berg mfl., 2017).

Det kan virke mot sin hensikt ettersom barnevernet arbeider i stor grad med familier som har lav sosioøkonomisk posisjon. Det kan dermed føre til at ansatte i barneverntjenesten møter på individer med normer og verdier som ikke samsvarer samfunnets normer og verdier. Et eksempel kan være forståelsen av barnets posisjon. I Vesten er det en forståelse om at barnet skal være selvstendig, samt at barnet skal ha rettigheter som bidrar til å beskytte dets interesser og identitet (Hennum, 2015). Når barnevernet møter en familie med en forståelse om at barnet er avhengig av familien uten individuelle rettigheter, kan det oppstå uenigheter og misforståelser. I tillegg er det økt fokus på psykologiske teorier i barnevernet, og det påvirker igjen beslutningsgrunnlaget i barnevernet. Begreper som mentalisering, omsorgsevne og tilknytning går igjen i barnevernets beslutningsarbeid. Psykologisering av barnevernsfeltet kan føre til en manglende forståelse for sosiale og kulturelle dimensjoner (Aarset & Bredal, 2018).

### *Vitenskapelig kompleksitet*

For ansatte i barneverntjenesten, er beslutningene også preget av den konteksten de jobber innenfor, som også kalles for vitenskapelig kompleksitet (Kojan og Christiansen, 2016, s. 21). Barnevernet tar i bruk en del forskningsbasert kunnskap, samt teorier om tilknytning, risiko- og beskyttelsesfaktorer, og hva som er utviklingsfremmende. Kojan og Christiansen (2016, s. 21) skriver at denne typen kunnskap er med på å hjelpe de barnevernsansatte med å prioritere hvordan de skal skaffe seg informasjon og hva de skal skaffe informasjon om. Det kan være manualer eller modeller som for eksempel Klemetsrud-modellen eller Kvello-malen (Kojan mfl., 2020, s. 37; Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 103).

Videre skriver Kojan og Christiansen (2016, s. 21) at barnevernets mål er at beslutningene som tas ikke skal være preget av egne, personlige preferanser eller tilfeldige avgjørelser. Beslutningene skal helst tas så objektivt som mulig. Likevel er det ikke alltid mulig for den vitenskapelige kunnskapen den ansatte skal ta beslutninger i enkeltsaker. Mye av den forskningsbaserte kunnskapen fokuserer på mennesker og barn på gruppenivå, og dermed blir det vanskelig å anvende når det gjelder individet (Kojan og Christiansen, 2016).

### *Systemkompleksitet*

Den siste formen for kompleksitet er systemkompleksitet. Denne formen for kompleksitet innebærer blant annet organisatoriske, strukturelle og politiske forhold som får betydning for avgjørelser og vurderinger i barnevernet (Kojan og Christiansen, 2016, s. 28). I Norge er barneverntjenestene i Norge er organisert på ulike måter av ulike årsaker. Det er store variasjoner i fremgangsmåter, modeller som blir brukt, saksbehandling og strukturen på beslutningsprosessen (Kojan & Christiansen, 2016, s. 28). I noen kommuner er det en vanlig rutine å bruke profesjonelt skjønn og dømmekraft når bekymringsmeldinger skal undersøkes. I andre kommuner er det vanligere å bruke standarder og maler som for eksempel Kvello-malen, den dialogiske samtalen og Klemetsrud-modellen.

I tillegg er størrelsen på barneverntjenesten med på å påvirke beslutningstakingen, samt praksis med å ha kontakt med andre instanser som politi, helsestasjon, NAV og skole. I de minste kommunene har barneverntjenestene høyere sykemeldingsrate som gjør at personalet er ustabil og hyppige utskiftninger av personale. Dette påvirker igjen saksbehandlingen og beslutningsprosessen (Kojan & Christiansen, 2016, s. 28-29). Videre er de minste kommunene mer sårbare enn de store kommunene, ettersom det ofte er tette bånd mellom befolkning og de ansatte i barneverntjenesten. Dette kan føre til at beslutninger som er mer inngripende som omsorgsovertakelse, anses som vanskelig å fatte vedtak om (Kojan & Christiansen, 2016, s. 28). Et godt eksempel på det er Alvdal-saken (Norsk ringkringkasting [NRK], 2018).

Systemkompleksitet går også ut på ressurser og beslutningspraksis i den enkelte barneverntjenesten (Kojan & Christiansen, 2016, s. 29). Det finnes variasjoner mellom barneverntjenester på tvers av landet når det kommer til hvordan saksbehandlingen foregår. I noen barneverntjenester tas det i bruk maler og modeller, mens i andre er det kanskje lagt mer vekt på skjønn og dømmekraft i beslutningsarbeidet. Forholdet mellom bemanning og

arbeidsoppgaver påvirker også barnevernets beslutninger. Dette går ut på om det er for mange arbeidsoppgaver på den enkelte saksbehandler eller ikke. Hvis det for eksempel er 45 saker per saksbehandler på et barnevernkontor, vil det naturligvis være vanskelig for saksbehandleren å sette seg i alle saker like godt. Motsetningsvis vil det være lettere på et annet barnevernkontor dersom det er 10 saker per saksbehandler. Ressurser går også ut på tilgangen til å tilby tiltak til familiene. Som Kojan og Christiansen (2016, s. 29) kan mangel på ressurser føre til at det familiene ikke kan tilby riktig hjelp til familiene.

### 3.3 Beslutningsmodus

Beslutninger i barnevernet går hovedsakelig ut på å vurdere risiko. Med risiko er det fokus på sannsynligheten for at et barn har vært, eller kan bli, utsatt for vold, omsorgssvikt eller mishandling (Vis, Lauritzen & Fossum, 2016, s. 36). I det norske barnevernet ser man risikofaktorene opp mot beskyttelsesfaktorer for å vurdere om et barn er i risiko for skjevutvikling. §4-12 første ledd bokstav d i lov om barneverntjenester (1992) nevner at omsorgsovertakelse kan fattes «dersom det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet». Denne bestemmelsen legger dermed vekt på at de ansatte i barneverntjenesten skal vurdere foreldrenes omsorgsutøvelse i lys av risiko for barnets helse og utvikling.

Videre gjør man en vurdering om risikofaktorene har større eller mindre innvirkning på barnet enn beskyttelsesfaktorene. I enhver sak som skal begrunnes, bør det vurderes skaderisiko for barnet både kortsiktig og langsiktig. Det bør altså være fokus på hvordan barnets livssituasjon kan være skadelidende for barnet både nå og senere i fremtiden. I en risikovurdering fokuserer man dermed på å vurdere hva som kan gå galt, hvordan man kan forhindre det, samt hva som må iverksettes for å redusere og forhindre uheldig utfall. Dette kalles også for risikomodus i beslutningsarbeidet (Kojan, Marthinsen & Christiansen, 2016, s. 70). I det norske barnevernet er tiltaksarbeid en form for risikovurdering, ettersom det hovedsakelig er for å hjelpe barn og unge som lever i skadelidende forhold (Backe-Hansen, Smette & Vislie, 2017, s. 17).

Herunder kan man også snakke om beredskapsmodus. Kojan mfl. (2016, s. 70) skriver at dersom bekymringsmeldingen avdekker forhold i barnets situasjon, som enten er skadelig eller livstruende, kan det hende at de ansatte i barnevernet inntar en beredskapsmodus. Dette kan eksempelvis være situasjoner som omhandler foreldres rusproblemer, vold i hjemmet og

liknende. Til tross for at beredskapsmodus er en annen modus enn risikomodus, er modusene relativt like med tanke på at de i hovedsak utløses når det fremkommer informasjon som aktualiserer barnets behov for beskyttelse snarest mulig.

Kojan mfl. (2016, s. 70) nevner også at barnevernansatte kan innta en samarbeidsmodus dersom det fremkommer informasjon om mangler i barnets oppvekt. I denne modusen er det fokus på samarbeid med aktuelle hjelpeinstansen for å kunne støtte foreldre i deres omsorgsutøvelse. Dette fordrer da at situasjonen til barnet ikke er av alvorlig eller livstruende karakter. Hva som anses som ikke alvorlig, vil variere. Når man inntar en samarbeidsmodus, vil det si at man legger vekt på et samarbeid med foreldrene gjennom dialog om forbedringer og utvikling. Samarbeidsmodusen fokuserer med andre ord på hvordan barnets mangelsituasjon kan forbedres gjennom oppfølging og samarbeid.

## Kap. 4: Metode

Jeg har som tidligere nevnt, fokus på barnevernets beslutninger i voldssaker i etniske minoritetsfamilier. For å besvare problemstillingen har jeg valgt å analysere fylkesnemndsvedtak. Det er derfor hensiktsmessig at dataene jeg får fra gjennomgang av fylkesnemndsvedtak, blir grunnlaget for min analyse i prosjektet. I dette kapittelet skal jeg gjøre rede min metodiske framgangsmåte. Jeg skal gjøre rede for hvordan jeg har valgt data fra fylkesnemndsvedtak og bearbeidet dem i form av dokumentanalyse. Etter det skal jeg redegjøre for kvalitetskriterier for forskning.

### 4.1 Vitenskapelig posisjon

#### 4.1.1 Hermeneutikken

Før i tiden var hermeneutikk en tolkningsmetode for å forstå religiøse tekster. Filosofen Gadamer mente derimot at hermeneutikk skulle være en teori om forståelse og fortolkning i allmenn forstand. Innenfor denne tilnærmingen er det lagt vekt på forforståelsen som går ut på at man har en viss forståelse om et tema før man har utforsket det grundigere. Vår forforståelse er basert på våre fordommer om noe fra vårt ståsted eller synspunkt, og gjør det mulig for mennesket å forstå fenomener, utfordringer og situasjoner (Dalland, 2013). Et annet kjennetegn ved hermeneutikken er gjensidig fortolkning i forskningsprosessen. I en forskningsprosess kan det hende at man jobber med et tema som er «fremmed» for en. Eksempelvis når man jobber med et ukjent tema for masterprosjektet. Gjennom arbeid med tematikken utvides ny forståelseshorisont og kunnskap. Dette kalles ofte for horisontsammensmeltning. Gadamer mente at ny forståelse oppstår ved møtet med det som er nytt og ukjent. I møtet mellom det «nye», utfordres forforståelsen og utvider forståelseshorisonten (Dalland, 2013).

Et sentralt begrep innenfor hermeneutikken er den hermeneutiske sirkelen. Begrepet viser til den skiftende posisjon mellom helhet og del. Med andre ord omhandler det at forskeren beveger seg mellom å analysere helheten og deler av helheten (Thomassen, 2006). Dette vil si at konteksten er viktig for å kunne forstå. Eksempelvis er det viktig å forstå samfunnsnormene i et land, for å kunne forstå samfunnsborgernes handlinger. Den hermeneutiske sirkelen innebærer videre en bevegelse mellom forforståelsen og forståelsen. Det vil si at forskeren starter med en forforståelse om et tema. Deretter prøver forskeren å skape mening om temaet.



Dette skaper videre en ny forståelse. Som Thomassen (2020) skriver, handler den hermeneutiske sirkelen om samspillet mellom den som fortolker og teksten. Fortolkeren er derfor en del av forståelsesprosessen.

En hermeneutisk vil dermed gå ut på å forstå individet og deres handlinger og holdninger. Både individuelt og i lys av kontekst (bevegelse mellom helhet og del). Gjennom de subjektive opplevelsene til informantene, settes det også lys på hvordan de oppfatter virkeligheten (Anker, 2020). De kan dermed sies å være kvalitativt orienterte ettersom de har som hensikt å oppnå mest mulig dybde om et tema (Dalland, 2013). Som jeg har nevnt tidligere, undersøker jeg hvordan vold forstås og arbeides med i etnisk minoritetsfamilier. Jeg har en oppfatning om at det er preget av en kulturforståelse. Å ha hermeneutisk tilnærming har utvidet min forståelse for temaet, samt bidratt til ny kunnskap.

#### *4.1.4 Sosialkonstruksjonisme*

Sosialkonstruksjonisme er en retning innenfor konstruksjonismen. Konstruksjonisme går ut på at sosiale prosesser bidrar til og former vår forståelse av et fenomen, ofte ubevisst. Med andre ord er sosiale prosesser med på å skape vår forståelse og forforståelse uten at vi er oppmerksomme på det. Konstruksjonismen stiller fire krav til sosialkonstruksjonisme (Solvang, 2020, s. 257-259);

1. Kritikk til kategorier; konstruksjonismen har som hensikt å være kritisk til begrepskategorier og tatt-for-githeter. Her legges det vekt på at kategoriene vi er omringet av, er menneskeskapt og formbar. Derfor er det viktig å være oppmerksom på hvilken betydning de har, og hvorfor det har blitt sånn. De Beauvoir som var kritisk til kategorien kjønn, og mente at man ikke var født kvinne, men ble kvinne gjennom handlinger. Vår identitet er derfor performativ.
2. Betydning av historie og kulturell utvikling; sosiale prosesser har kommet til som resultat av utvikling i verden. Sosiale prosesser er med andre ord historisk og kulturelt betingede. Det vil si at fenomener som vi er vant til i dagens samfunn, var kanskje ikke like normale for noe århundre siden. Barndommen blir nevnt som et eksempel på dette (Solvang, 2020, s. 257). Barnets posisjon kan også være et annet eksempel. Før har barn vært ansett som foreldres «eiendel» der foreldre har ansvar for barnet, samt styringsmakt. De siste tiårene har det skjedd en endring der barnet har flere rettigheter og anses i samtlige situasjoner som selvstendig. Dette er blant annet et resultat av

Vestens forståelse av barnet (Hennum, 2015). Derfor er det viktig å være oppmerksom på fenomeners historie for å kunne forstå hvordan de har kommet til.

3. Kunnskap er makt; dette kravet går ut på at sosiale fenomener forstås i lys av sosiale interesser som bestemmer hvilken kunnskap som er gyldig. Kunnskap forhandles frem, og er gjenstand for politiske og ideologiske prosesser. Med andre ord vil det si at kunnskap er stad i forhandlinger om hva som kan anses som sant og usant. Kunnskap er også grunnlagt i historiske prosesser. For å illustrere kan vi tenke på mennesker med rusproblemer innenfor sosialt arbeid. Dersom vi legger vekt på at rusproblemer er reaksjon på omgivelsene, omdanner vi spørsmålet til å omhandle riktig kategorisering og det rette tiltak. Det handler altså om at konstituering av problemer dannes på bakgrunn av kunnskapen man legger vekt på i et samfunn.
4. Vektlegging av sosial samhandling i forståelsen av et fenomen; forståelsen er dannet av forhandlinger mellom ulike interessenter som psykologi, naturvitenskapen, sosiologi og andre disipliner. Det vil si at forståelse av et fenomen kan stride mellom ulike disipliner. For eksempel kan depresjon ses som resultat av press fra samfunnets forventninger (sosiologi), men også som kjemisk ubalanse i hjernen (biologisk).

Innenfor sosialkonstruksjonisme har man Thomas-teoremet som går ut på at dersom en situasjon som sann, blir den sann i sine konsekvenser. Et eksempel kan være at dersom man mener at depresjon forekommer av kjemisk ubalanse i hjernen, vil man gi en deprimert person medisin som kan bidra til kjemisk balanse i hjernen. Sosialkonstruksjonisme handler altså om sosiale prosesser, og hvordan de har kommet til. På samme tid er det fokus på aktørene som etablerer forståelser av sosiale fenomen. Disse aktørene representerer ulike interesser, som sosialkonstruksjonisme ønsker å avdekke (Solvang, 2020, s. 257-259). Med andre ord er det fokus på å avdekke hvordan det argumenteres på, og hva som gjør noen forståelser mer relevante enn andre. For min oppgave blir det interessant å se hvilke forståelser av vold som ligger i grunn for sakene som blir analysert. I tillegg til det, blir det interessant å se hvilke konsekvenser som følger med.

#### 4.2 Gjennomføring av studien

I min studie har jeg valgt kvalitativ forskningsmetode. Kvalitativ forskningsmetode defineres i noen sammenhenger som fortolkende forskningsmetode (Magnusson & Marecek, 2015, s 2). Det som nevnes er at kvalitativ forskningsmetode har som hensikt å tolke meninger som

individer tilskriver hendelser og handlinger, samt hvordan de forhandler disse i samspill med andre mennesker (Magnusson & Marecek, 2015, s. 4).

Kvalitativ forskning legger videre vekt på å undersøke hvordan mennesker befinner seg i sosiale kontekster som samfunnshierarkier og strukturer, og hvordan de handler som en del av organisasjoner, institusjoner og sosiale grupper. Det er i tillegg vektlagt menneskers måter å gi mening til deres aktiviteter, erfaringer og relasjoner og hvordan de planlegger og handler i samsvar med disse måtene. Med andre ord skaper mennesker betydninger i interaksjon med sosiale kontekster (Marecek og Magnusson, 2015, s. 4). Innenfor denne retningen finnes det ulike måter å forske på. Blant annet går intervju, diskursanalyse, dokumentanalyse innunder kvalitativ forskningsmetode. Jeg har valgt dokumentanalyse som metode i min studie.

I utgangspunktet hadde jeg vurdert å analysere barnevernsjournaler. Min plan ble dessverre ikke realisert, da Bufdir avsto søknaden om tilgang til dokumentene. Hovedgrunnen til avslaget var at journalene er av sensitiv karakter. I tillegg tok jeg kontakt med enkelte barneverntjenester i Oslo Øst med tanke på å gjennomføre kvalitative intervjuer med barnevernsarbeidere. Kun én av de svarte, men de hadde ikke mulighet til å bidra, og de andre barnevernskontorene svarte ikke på henvendelsen. Deretter ønsket jeg å undersøke barnevernsansattes erfaringer med håndtering av voldssaker i etnisk minoritetsfamilier. Jeg tok derfor kontakt med aktuelle informanter, både fra mitt private nettverk og på sosiale medier. Det var dessverre ingen som stilte opp, og dermed måtte jeg finne en ny måte å besvare min problemstilling på. Jeg endte opp med å analysere fylkesnemndsvedtak.

Ettersom jeg har valgt å analysere fylkesnemndsvedtak, foretar jeg en dokumentanalyse. Dokumentanalyse går ut på å analysere innholdet i dokumenter. Det kan være alt fra avisartikler til Stortingsmeldinger. Dokumentene er beretninger som gir informasjon om forhold som er uendret, som med andre ord vil si er foreliggende tekster samt at de er gjengivelser av hendelsesforløp (Thagaard, 2018, s. 13). I tillegg er dokumenter praksisorienterte ettersom de fastslår faktum, definerer tema, konkluderer spørsmål diskusjoner eller etablerer en ny situasjon (Asdal & Reinertsen, 2020). Dette innebærer med andre ord at dokumenter er med på å skape situasjoner og forståelser.

Asdal og Reinertsen (2020) skriver også at dokumenter kan være definerende trekk ved det moderne samfunnet, siden de er en del av vår arbeidshverdag. På samme tid etableres det

systemer for å ta vare på dokumenter i eksempelvis arkiv og elektroniske databaser. Et annet hovedtrekk med dokumenter er at de ikke er nøytrale. Dokumenter er ofte skrevet ut fra en bestemt hensikt eller i sammenheng (Asdal og Reinertsen, 2020). Et eksempel er dette masterprosjektet. Teksten er ikke nøytral for leseren ettersom jeg har som hensikt å undersøke et bestemt tema innenfor et bestemt felt. I tillegg har jeg valgt et teoretisk perspektiv som bidrar til å snevre inn temaet. Det er tydelig at forskningen omhandler barnevernet og minoritetsetniske familier nå det oppstår vold i hjemmet. Derfor vil ikke min studie nødvendigvis virke nøytral for leseren.

Dokumenter kan dessuten bidra til å tilegne innsikt i og forståelse for hvordan prosesser i samfunnet foregår (Asdal & Reinertsen, 2020). Ved å undersøke fylkesnemndsvedtak som omhandler vold i minoritetsetniske familier, får jeg innsikt i hvordan barnevernet har gått frem i sakene. På samme tid får jeg øye på hvordan praksisen er. Dokumenter kan altså legge grunnlag for praksis ved hjelp av råd, lover, retningslinjer og liknende (Asdal & Reinertsen, 2020). I det sosialfaglige feltet har man FOs grunnlagsdokument, som fremmer hvilke verdier sosialarbeidere skal ha med i sitt arbeid. Dokumentanalyse kan også være en metode for å undersøke og observere velferdstekster (Haldar, 2019). Gjennom dokumenter kan tekstene fungere som referanser og gjengivelser av velferdsstaten. Med andre ord kan jeg få øye på barneverntjenestens arbeid i form av blant annet fylkesnemndsvedtak. Det er ikke like vanlig å tenke at handlinger og hendelser utspiller seg i og mellom tekster. Haldar (2019) skriver videre at velferdsstaten blir tekst ved at den i stor grad skapes, reguleres, praktiseres og opprettholdes gjennom skriftlige dokumenter som lovverk, retningslinjer, vedtak og liknende. Derfor kan velferdsstatens tekster, forskes på aktivt.

Thagaard (2013, s. 59) skriver også at dokumentene som analyseres i en dokumentanalyse, er skrevet «for et annet formål enn det forskeren skal bruke dem til». De er dermed omtalt som sekundærdata. Med andre ord vil det si at fylkesnemndsvedtakene er skrevet for andre formål enn en masteroppgave. Dokumentanalyse går videre ut på å gjennomgå innholdet i dokumentene systematisk. Hensikten er å finne informasjon som er relevant for studien. Dette gjøres ved å kategorisere innholdet, og registrere interessante data fra dokumentene.

Tematisk analyse innebærer å se etter tema i funnene (Johannessen mfl., 2018, s. 279). Med andre ord handler tematisk analyse om å se etter gjennomgående tema i datamaterialet. Videre skal resultatet fra tematisk analyse til sammen svare på forskningsspørsmålet. Bengtsson og

Andersen (2017, s. 280) skriver også at den tematiske analyse er en fortolkende metode som brukes for å lete etter hva datamaterialet inneholder. På samme tid gir ikke temaene et eksakt svar på problemstillingen (Bengtsson og Andersen, 2017, s. 280). Det er analysen og tolkningen av funnene som skaper det helhetlige bildet..

#### 4.3 Innhenting av datamateriale

Mitt datamateriale for oppgaven består av saksdokumenter fra fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Fylkesnemndas vedtak består av partenes syn på saken, sakens bakgrunn, hva som har blitt gjort før saken har kommet opp til fylkesnemnda og vurderinger av fylkesnemnda. På denne måten kan jeg, som forsker, få innblikk i praksisen til barnevernet.

Videre er dokumentene av offentlig sort. Det gjør det både tilgjengelig for meg å få tilgang til dokumentet. I tillegg er det anonymisert, og det vil ikke føre til ekstra arbeid med godkjenning av prosjektet. Dette gjør det mindre tidskrevende. Som forsker, har jeg ikke mulighet til å påvirke dokumentene, men jeg kan fortsatt analysere og tolke dokumentene. Utvalget på lovdata er kun de som er lagt ut. Dette gjør det vanskelig å generalisere funnene, samt at det ikke kan konkluderes noe på representativt grunnlag. En del av informasjonen kan utelates i vedtakene. Datagrunnlaget er derfor tilfeldig og består av begrenset informasjon. Jeg har likevel vurdert dokumentene som relevant for denne studien, ettersom metoden er mindre tidskrevende og håndterbart (Thagaard, 2018, s. 119).

Jeg fikk tilgang til disse dokumentene gjennom Lovdata Pro. Fylkesnemndsvedtak er tilgjengelige på Lovdata Pro for å gi befolkningen tilgang til saker som blir behandlet i fylkesnemnda. Dette bidrar til innsikt i hvilke vurderinger som ligger til grunn i vedtak, samt åpner en forståelse for arbeidet til den lovgivende myndigheten. Som student har jeg tilgang til Lovdata Pro. Jeg fikk dermed tak i fylkesnemndsvedtak som er anonymiserte i en viss grad. Anonymisering av vedtakene sikrer personvernet, og hindrer brudd på taushetsplikten. For å kunne avgrense antall fylkesnemndsaker jeg skulle gå gjennom, satte jeg på forhånd inklusjons- og eksklusjonskriterier;

Inklusjonskriterier	Eksklusjonskriterier
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Periode: 2020-2021/2022</i></li> <li>- <i>Familievold</i></li> <li>- <i>vold mot barn, fysisk/psykisk vold av foreldre</i></li> <li>- <i>Etnisk minoritetsfamilie/innvandrere</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Periode før 2020</i></li> <li>- <i>Seksuell vold</i></li> <li>- <i>Vold av andre omsorgspersoner</i></li> </ul>

Søkene ble gjennomført 09.mars 2022. Mitt første søk var «vold» og «innvandrere» og «barn». Jeg avgrenset perioden og filtrerte rekkefølgen til de mest relevante sakene. Jeg fikk bare opp 1 fylkesnemndssak. Deretter foretok jeg flere utvidede søk, og da byttet jeg på å bruke søkeordene «etnisk minoritet», «kultur», «vold mot barn», «familievold», «fysisk vold» og «psykisk vold». Mange av søkene ført til samme fylkesnemndsvedtak. På grunn av oppgavens omfang og tidsbegrensning, valgte jeg først å ta for meg 15 saker. Det ble derimot vanskelig ettersom ikke alle sakene var relevante for min oppgave. Etter en kort gjennomgang av vedtakene som dukket opp, endte jeg opp med 10 saker. Dette gjør det mulig å gå i dybden på de ulike sakene, og gjør analysearbeidet enklere å håndtere.

#### *Utvalgte saker*

Gjennom søk på Lovdata endte jeg opp med 10 saker. Disse sakene nevnes i oversikten nedenfor. I oversikten har jeg satt inn nummeret på fylkesnemndsvedtakene, samt hvor mange barn det omfatter og deres alder. Mitt datamateriale består av 10 fylkesnemndsvedtak. Totalt handler det om 30 barn som er inkludert i disse sakene. Alderen på barna varierer, der den yngste var 1 år mens den eldste var 18 år. Jeg har også lagt til antall år de enkelte barnefamilieene har hatt kontakt med barnevernet. Dette innebærer da hvor mange år det har gått siden barnevernet har kommet i kontakt med familieene det gjelder til det fattes begjæring om omsorgsovertakelse. Saken som tok kortest tid var «FNV-2020-76-FRO» som tok kun 2 uker. De andre sakene varte i alt fra 1 år til 8 år. Jeg kommer herunder til å presentere noen av sakene jeg har gjennomgått.

## Oversikt over vedtak

Sak - vedtak	Barn	Kontakt med barnevernet
1. FNV-2020-67-FAG	2 gutter – 7 og 9 år	6 år
2. FNV-2020-202-FTR	8 barn	1 år
3. FNV-2020-76-FRO	Gutt – 7 år	2 uker
4. FNV-2020-237-FOA	4 barn – 13, 11, 7 og 1 år	8 år
5. FNV-2020-145-FRO	Gutt – 6 år	2 år
6. FNV-2021-183-FOA	3 barn – 7, 5 og 3 år	2 år
7. FNV-2020-228-FRO	6 barn – fra 5-15 år	2 år
8. FNV-2020-219-FOH	2 barn – 12 og 18 år	5-6 år
9. FNV-2020-238-FOA	Gutt – 7 år	4 år
10. FNV-2020-76-FRO	2 barn – jente 12 år og gutt 15 år	5 år

**FNV-2020-76-FRO**

Denne saken gjelder en gutt på 7 år. Bakgrunn for saken var at barnet hadde fortalt skoleansatte om at mor hadde slått han. Gutten bodde sammen med mor, onkel og bestemor. De hadde alle kommet til Norge for 7 mnd. siden med flyktningstatus. Dette er da i mars 2020. Etter samtale med skoleansatte, tar de kontakt med barnevernet og familien. Barneverntjenesten besøker familien, og det var snakk om ulike hjelpetiltak. Det var store utfordringer med kommunikasjon, og det endte opp med midlertidig plassering i beredskapshjem.

**FNV-2020-237-FOA**

Dette gjelder en søskenflokk bestående av fire barn på 13 år, 11 år, 7 år og 1 år. Foreldrene har annen landbakgrunn enn norsk, men alle barna er født i Norge. Foreldrene har bodd i Norge siden de selv var ungdommer. En del av slekten bor også i Norge. Barneverntjenesten kom i kontakt med familien etter en bekymring om vold i hjemmet. En av barna hadde fortalt til en skoleansatt. Det ble iverksatt enkelte hjelpetiltak i hjemmet. Etter 7 år ble alle barna plassert i beredskapshjem.

**FNV-2020-228-FRO**

Saken gjelder en familie som består av en far som har foreldreansvaret for 6 barn. Mødrene til barna er ikke i livet til barna. Barnas alder rangeres fra alder 15-15 år. Familien kom til Norge som flyktninger. Saken startet etter en bekymringsmelding om fars manglende evne til å ta vare på barna når det gjaldt rutiner, struktur, påkledning, ernæring og hygiene. Far hadde også utfordringer med å lese og skrive, samt å forstå det norske systemet. Barna hadde også behov for emosjonell omsorg. På bakgrunn av det, ble det iverksatt ulike hjelpetiltak. Det ble senere avklart at situasjonen i hjemmet var alvorlig. Det fremkom også ny informasjon om at barna ble utsatt for vold som var mer alvorlig karakter enn antatt.

#### 4.4 Tematisk analyse

I denne oppgaven har jeg fokus på barnevernets arbeid med vold i etnisk minoritetsfamilier. Jeg skal ta for meg barnevernets utsagn, i form av kommunens syn på saken. På denne måten ønsker jeg å få øye på barnevernets arbeid med saker som omhandler vold i hjemmet. Dette kommer jeg nærmere inn på, i resultatkapittelet.

Innenfor kvalitativ forskningsmetode er det nødvendig å systematisere datamaterialet, for å kunne analysere meningsinnholdet. Å analysere handler om å lete etter svar på forskningsspørsmål i dataene (Johannessen mfl., 2018, s. 22). Analytiske tilnærminger innebærer ulike analysemetoder som blant annet personsentrert tilnærming og temasentrert tilnærming (Thagaard, 2013). Jeg har valgt å analysere dokumentene ved hjelp av tematisk analyse, som går ut på å undersøke temaene som er representert i prosjektet. Det vil med andre ord si at jeg studerer informasjonen som fremkommer om hvert tema. Hensikten er å gå i dybden på de enkelte temaene, for å skape en fyldig forståelse. Dessuten er det viktig i tematisk analyse at informasjonen fra datautvalget ses i sammenheng med konteksten (Thagaard, 2013, s. 181).



Temaene jeg finner i datamaterialet, grupperes inn i kategorier som skal bidra med å svare på problemstillingen (Johannessen mfl., 2018, s. 280). Det finnes ulike fremgangsmåter i tematisk analyse, men jeg har valgt å holde meg til Johannessen mfl. (2018, s. 282) ettersom den er lettfattelig og oversiktlig. Denne tilnærming består av 4 faser; forberedelse, koding, kategorisering og rapportering

### *Steg 1: forberedelse*

Forberedelsesfasen går ut på å ha oversikt over materialet man skal analysere. I det ligger det å ha en idé om datamateriale man skal ha for å besvare oppgaven. Deretter skaffe seg materialet, for så å gjøre seg kjent med innholdet i datamaterialet (Johannessen mfl., 2018, s. 283-284). Jeg har først gjort meg en idé om hva slags data jeg vil analysere i denne oppgaven. Etter en del vurderinger, landet jeg på fylkesnemndsvedtak. Deretter skaffet jeg materialet, slik jeg har beskrevet i underkapittel 4.3. I prosessen med å velge ut datamaterialet, har jeg tatt en kort gjennomgang av sakene som kunne vært relevante. Jeg satte opp noen inklusjons- og eksklusjonskriterier. Til slutt valgte jeg ut saker som er mest relevante for min forskning, og valgte bort sakene som var uklare.

### *Steg 2: koding*

Etter forberedelse av materialet, er neste steg å fremheve viktige poeng som kommer frem. Koding handler om å skape nye forståelser av data, samt tilrettelegge for kategoriseringsfasen. Kort fortalt handler koding om en dypere gjennomgang av materialet for å få oversikt over de viktige poengene. Koding går også ut på å identifisere mønstre i data (Johannessen mfl., 2018, s. 284). Her har jeg gått inn i vedtakene og markert de viktigste punktene som jeg har vurdert som relevante. Jeg har tatt en grundig gjennomgang og notert det som kan hjelpe meg med å svare på mitt forskningsspørsmål. Jeg markerte blant annet der det var nevnt noe om tiltak, undersøkelse og vold. Jeg markerte også annen relevant informasjon om familiene og når de kom i kontakt med barnevernet til det ble fattet vedtak om akutt plassering.

### *Steg 3: kategorisering*

Johannessen mfl. (2018, s. 294-295) nevner at kategoriseringsfasen går ut på å kategorisere datamaterialet. Det vil si at man sorterer datamaterialet, og ser det i en større helhet for å kunne skape forståelse. Videre handler kategorisering om å dele materialet ut fra de viktigste temaene som kommer frem. Dette skaper en oversiktlig inndeling av data. I kategoriseringsfasen ser man på det som kan være interessant, og hva som er likt eller ulikt

blant datasettene (Johannessen mfl., 2018, s. 295). Kategoriene som settes opp, er selve funnene mine. Etter kodingen samlet jeg det som ble kodet i overordnede kategorier for å skape orden. Jeg endte opp med følgende temaer; vold, tiltak, undersøkelse, kultur og samarbeid. Selve innholdet i de ulike kategoriene kommer jeg tilbake til i resultatkapittelet.

#### *Steg 4: rapportering*

Det siste steget er rapporteringsfasen som innebærer å presentere funnene og innholdet i resultatkapittelet. Kategoriene, som datamaterialet er inndelt i, presenteres i rekkefølge. Presentasjonen av kategoriene bidrar til å gi en forståelse av forskningsspørsmålet, samt temaet som forskes på (Johannessen mfl., 2018, s. 301). Rapporteringen har jeg gjort i både analyse- og drøftingskapittelet der jeg har presentert funnene mine med fokus på håndvalgte temaer. I konklusjon av oppgaven har jeg også konkludert funnene mine for å kunne gi en forståelse av problemstillingen.

### 4.5 Forskningens kvalitetskriterier

I et forskningsprosjekt er det viktig å vurdere og evaluere kvaliteten ut fra enkelte kriterier. For å kunne vurdere hva som er god kvalitet i forskning er det viktig å ta en vurdering av hva som gjør det til god forskning. Innenfor forskning er det kanskje mest vanlig å operasjonalisere med begrepe validitet, reliabilitet og generalisering (Anker, 2020, s. 108). Jeg skal derfor gjøre rede for begrepene herunder. I tillegg brukes det også begreper som åpenhet (transparens) og overførbarhet innenfor kvalitativ forskning.

#### *4.5.1 Validitet, reliabilitet og generalisering*

Thagaard (2018, s. 19) skriver at validitet går ut på forskningens gyldighet. Med andre ord går det ut på hvor gyldig forskningen er, samt hvor godt man klarer å undersøke det man har til hensikt å undersøke. For min undersøkelse vil det innebære hvor godt jeg klarer å undersøke temaet. Dette kommer lettere frem i analyse- og drøftingskapitlene mine. I tillegg handler validitet at om at tolkningen vi kommer frem til, er gyldig. Det vil si at våre resultater er godt analysert, samt at de svarer på det forskningen går ut på. Det er i tillegg nevnt at redegjøring av teoretisk perspektiv for tolkningen og analysen, styrker prosjektets validitet (Thagaard, 2018, s. 189).

På en side vil min studie føre til en forståelse for hvordan barnevernet arbeider med vold i minoritetsetniske familier. I tillegg vil det også bidra til å forstå hvilke forståelser av vold som

ligger til grunn, og hvordan det påvirker beslutninger som tas. På en annen side, er undersøkelsen snevret inn som følge av at det skal være lett å gå i dybden på det jeg ønsker å undersøke. Dette gjør at temaet ikke blir undersøkt helhetlig.

Videre undersøker jeg tematikken med fylkesnemndsvedtak som datagrunnlag. Det kan både virke positivt og negativt. For det første er vedtakene foreliggende tekster av hendelsesforløp (Thagaard, 2018, s. 13). Det gjør at dataene ikke kan påvirkes av enten meg eller andre parter. Det kan derfor tolkes som troverdig. Likevel kan det hende at man ikke får hele bildet av situasjonen. Med det mener jeg at det vil være vanskelig å undersøke hvilke vurderinger som ligger bak beslutningene i alle sakene jeg analyserer.

Reliabilitet handler mer om pålitelighet, som vil si i hvilken grad kan undersøkelsen gi konsistente resultater dersom det undersøkes flere ganger (Thagaard, 2018, s. 19). Med andre ord innebærer det at mine funn, kan finnes igjen dersom en annen velger å undersøke det samme som meg. Dette kan virke utfordrende ettersom mine funn er avhengig av min tolkning, og dette kan variere fra forsker til forsker. Anker (2020, s. 108) skriver også at pålitelighet handler om at prosjektet er godt gjennomført. Dette gjøres ved å grundig beskrive stegene i de ulike kapitlene. Gjennom en grundig gjennomgang av valg av tema og problemstilling, har jeg blant annet fremstilt prosjektet på en pålitelig måte. Dette går innunder transparens og åpenhet i forskning. Videre er reliabilitet en kritisk vurdering av forskningen, samt et forsøk på å overbevise at det er kvalitet på forskningen. Reliabilitet kommer frem ved å beskrive gjennomføringen av studien, og gjøre rede for datamaterialet (Thagaard, 2018, s. 187–188).

Ettersom mitt prosjekt er en undersøkelse av et avgrenset tema, er ikke hensikten at den skal være generaliserbar. Med det legger jeg vekt på at resultatet fra mitt prosjekt ikke vil være mulig å generalisere til andre prosjekter. Likevel kan kunnskapen være overførbar. Det vil si at kunnskapen jeg kommer frem til, kan ses i lys med annen kunnskap (Anker, 2020, s. 110).

#### 4.6 Forskerrolle

I et kvalitativt forskningsprosjekt er det også viktig å være reflektert over egen rolle som forsker. Som forsker kan man ha innvirkning på forskningsprosjektet. Valg av tema og problemstilling er også påvirket av min egen faglige og teoretiske ståsted, samt forforståelse. I

tillegg har min forskerrolle innflytelse på det teoretiske perspektivet som er valgt, samt metodevalg. Selvrefleksjon er derfor en sentral del av forskningen (Anker, 2020, s. 111).

For det første handler dette prosjektet om minoritetsetniske familier. Med bakgrunn fra en annen etnisk bakgrunn enn norsk, kan det hende at jeg har et annet perspektiv på tematikken. I tillegg har min bakgrunn påvirket mitt valg av tema. Det har vært en sentral del av motivasjonen til å forske på minoritetsetniske familier. Som Anker (2020, s. 111) skriver, kan personlige erfaringer ha en innvirkning på motivasjonen til å jobbe med et tema. Som en forsker uten barnevernfaglig bakgrunn, har jeg et utenfor-perspektiv. På en side vil det innebære at jeg holder meg upartisk ettersom mine tidligere erfaringer ikke påvirker min tolkning. På den andre siden kan det hende at min forforståelse fører til at jeg mangler forståelse for hva som virkelig skjer bak kulissene. Det kan også være slik at jeg ikke får øye på nyansene heller.

#### 4.7 Styrker og svakheter

Dokumentanalyse kan som sagt være en måte å undersøke og observere velferdstekster (Haldar, 2019). På denne måten kan jeg få øye på barneverntjenestens arbeid og rutiner. Styrkene ved dokumentanalyse er for det første at man kan fokusere på en bestemt problematikk. Dokumentanalyse er også relativt kostnadseffektivt og raskt ettersom datamaterialet er lett tilgjengelig. I tillegg er fylkesnemndsvedtak tilgjengelige for tilnærmet alle som gjør det ikke vanskelig å hente inn data. Dokumentene er heller ikke påvirket av forskeren (Thagaard, 2013). Med andre ord vil det si at det er uendret over tid, og teksten er nøytral til en viss grad.

Fylkesnemndsvedtak kan også regnes som troverdige ettersom de er skrevet i sammenheng med saker som tas opp i Fylkesnemnda. Som rettsinstans anses Fylkesnemnda som troverdig, og dette påvirker igjen hvordan vedtakene oppfattes. Vedtakene har allerede blitt vurdert som troverdige nok til å kunne offentliggjøres. Dokumentene fra Fylkesnemnda er anonymiserte for å opprettholde personvern. Dette gjør det enklere for meg siden ingen personopplysninger kan identifiseres. Det er blant annet vektlagt at offentliggjøring av anonymiserte vedtak, bidrar til å sikre åpenhet og legitimitet (Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, 2020, s. 13).

Som nevnt er dokumenter skrevet ut fra en bestemt hensikt eller i sammenheng (Asdal og Reinertsen, 2020). Jeg har valgt å skrive denne studien med hensikt om å undersøke vold i nære relasjoner med fokus på etnisk minoritetsfamilier. Studien er påvirket av min egen forskerens bakgrunn og perspektiv som igjen påvirker metode og analyse. Det gjør at dokumentene som velges er kun relevante for problemstillingen min, og de tekstene som vurderes som irrelevante, velges bort. Videre vil tolkninger som ikke kommer overens med mitt perspektiv, velges bort. Til tross for at vedtakene er anonymiserte for å ivareta personvern, kan det være en svakhet også. Det jeg har merket underveis, er at det er mange detaljer som ikke er oppklart eller nevnt. Som følge av anonymisering blir også informasjonen, begrenset. Det gjør at analysen og drøftingen er basert på informasjon som ikke er fullstendig. Det fører igjen til at jeg ikke har mulighet til å oppklare ting eller stille eventuelle spørsmål. Det gjør det vanskelig å kunne analysere alt i dybden, som igjen skaper utfordringer for analysen. Som tidligere nevnt er dokumentene regnet som sekundærdata. Det vil si at datamaterialet mitt er samlet data for annet formål enn for mitt prosjekt (Thagaard, 2013, s. 59).

I tillegg har jeg avgrenset datamaterialet til å inkludere saker fra perioden 2020 til 2022. Det kan derfor være en svakhet ettersom det ikke inkluderer saker før 2020. Som nevnt tidligere var det før 2010 en viss forståelse om at klaps ikke ble ansett som vold (Sommerfeldt og Øverlien, 2016, s. 184). Ved å inkludere saker, kunne jeg kanskje ha fått øye på nyanser innenfor feltet. Jeg fokuserte også kun på etniske minoritetsfamilier. På en side får jeg muligheten til å snevre inn på tematikken, men det skaper også en ensidig forståelse da jeg ikke får sammenliknet om mine funn kan sammenliknes med etnisk norske familier. I tillegg snevret jeg inn ved å kun fokusere på fysisk og psykisk vold. Dette var et bevisst valg for å ha et håndterbart datamateriale å analysere. Likevel vil et fokus på kun fysisk og psykisk vold føre til at mitt fokus på hvilke voldsforståelser som finnes i barnevernet, bygger på redusert informasjon. Det kan dermed foreligge nyanser i materialet som er ekskludert. Likevel har jeg ansett det som viktig å ekskludere visse saker, slik at det er mulig å ha en grundig gjennomgang av sakene jeg har gjennomgått.

## **Kap. 5: Presentasjon av funn**

I denne delen av oppgaven skal jeg gjøre rede for sentrale funn i datamaterialet. Funnene vil bli delt i kategorier som jeg har valgt ut for å belyse problemstillingen min. Funnene er også grunnlaget for min tolkning og drøfting i senere kapitler. De aller fleste tema overlapper hverandre, og derfor kan det hende at det blir tatt i bruk samme eksempler flere ganger. Jeg kommer først til å presentere datamaterialet. Deretter kommer jeg til å gjøre rede for funnene mine i de ulike temaene. Som følge av den hermeneutiske tilnærmingen, vil min analyse og for forståelse påvirke hvordan jeg tolker mine funn. De funnene jeg presenterer i dette kapitlet, kommer jeg også å henvise til i drøftingskapitlet.

Analysen er delt inn i hovedkategoriene:

- Vold
- Tiltak
- Undersøkelsen
- Kulturens rolle
- Samarbeid

### **5.1 Volden**

I denne studien er fokuset på vold i nære relasjoner. Alle sakene omhandler derfor vold, i ulike grader og former. I gjennomgang av vedtakene var det også funn av ulike typer vold. I de aller fleste sakene var det vold mot barn, men det innebar også vold mot en av foreldrene. I voldssakene der en av foreldrene var ofre, var det kun et tilfelle hvor far var voldsoffer. Det var derfor i alle sakene, preg av vold mot barn. Sakene varierer derfor mellom vold mot barn, og partnervold. I mange av sakene var det flere typer vold på en gang, og ikke bare én type vold.

#### *5.1.1 Fysisk vold*

I alle sakene var det fysisk vold som ble utført. Det var så å si nevnt i alle saker at barnet ble slått eller liknende. I noen av sakene har det vært detaljert hva slags vold det har vært. Det varierer fra sak til sak. I en sak nevnes det at barna forteller om å bli slått med sko og skohorn eller dytting. I andre saker har det kun vært nevnt slag med hånd eller spark. Det sakene har til felles er at volden er fysisk i «ulike grader». I sak «FNV-2020-237-FOA» forekommer volden blant annet i ulike nivåer. Det nevnes at «boksing på arm, klask og spark var det laveste nivået. Videre eskalerte det til at de kunne bli kastet i bakken, slått på og sparket hardere».

I en del av sakene er det også far som er voldsutøver. Likevel er også mor i stor del voldsutøver sammen med far. I saker der det er aleneforsørger har det vært flest mødre som har utsatt barna for vold. I kun en av sakene der far var aleneforsørger, var det far som utsatte barna for vold.

### *5.1.2 Psykisk vold*

I veldig få av sakene var det fokus på psykisk vold. Det var en sak der barna ble utsatt for psykisk vold fra begge foreldrene. Dette var da i form av manglende omsorgsevne for barna. I samme sak nevnes det at den psykiske volden gikk ut på at mor sa stygge ting til barna sine, og fikk dem til å føle seg mindreverdige og ikke gode nok.

En annen sak nevner at barn har vært utsatt for manipulering av mor. I denne saken «FNV-2021-183-FOA» har mor formet et skremmende bilde av far. Det har ført til et utrygt forhold mellom barn og far. Videre har mor påtvunget en sannhet om far som voldelig og skummel. Det har skapt redsel som igjen ble beskrevet som psykisk vold mot barna i den gjeldende saken.

Et tredje eksempel er en sak der det nevnes at barneverntjenesten anser den fysiske volden mot mor, som psykisk vold mot barna. Barna var vitne til volden og ble utsatt for en psykisk påkjenning. I mitt materiale er det kun 3 saker som nevner psykisk vold. Det blir ofte sett i lys av at barna ser volden i hjemmet, men i tillegg at de blir utsatt for det gjennom trusler. Barnevernet har også sett på manipulering av barna som psykisk vold.

### *5.1.3 Partnervold*

I de aller fleste sakene jeg har gått gjennom, har mødre også vært utsatt for vold. Det har til og med blitt kalt for mishandling i familieforhold. I en av sakene fokuserer barnevernet på at vold mot en av foreldrene, er en psykisk påkjenning for både barna og voldsofferet. Det har i nesten alle sakene vært far som utøver vold mot mor, og/eller barna. I kun en av sakene som jeg gjennomgikk, var far voldsoffer. Da var det mor som var voldsutøver.

I min studie har også funnene mine vist at vold mot en av foreldrene forekommer også når det er vold mot barna. Det vil med andre ord bety at i saker der det er snakk om at barna utsettes for vold, så foregår det også vold mot en av foreldrene. Ofte skjer det i samme tidsperiode.

Andre ganger forekommer det, i barnevernets journaler, at mor har vært utsatt for vold i en periode før det skjer mot barna også.

#### *5.1.4 Forståelse av volden*

Barneverntjenesten har i enkelte saker beskrevet volden som alvorlig mishandling. Noe som tyder på at vold også kan forstås som mishandling mot barna; altså at det ikke er to ulike situasjoner. Dette gjelder også i de sakene der barna har vært vitne til en av foreldrene. Det nevnes da at barna blir rammet av å være vitne, og at det er påkjenning for dem.

Grad av alvorlighet kommer ikke like klart fram i alle saker. Men noe som fremkommer i funnene mine, er at de sakene som anses som alvorlige fra starten av, oftere tas tak i raskere også. I den ene saken «FNV-2020-145-FRO» beskrives volden som skadelig for barnets beste, ble det satt i gang tiltak i form av tilsyn og plassering utenfor hjemmet med en gang. I tillegg ble det vurdert at volden utgjør en «vesentlig fare og skaderisiko, dvs betydelig trussel». Volden forstås med andre ord som en risiko for barnet beste. I to andre saker «FNV-2020-237-FOA» og «FNV-2020-228-FRO» nevner barnevernet også at volden er alvorlig karakter som utsetter barna for fare og skade ved å forbli med foreldrene. Volden begrunnes dermed som en fare, og derfor er det grunnlag for akuttiltak i form av beredskapshjem.

En tredje likhet som kommer frem i funnene mine, er at vold påvirker foreldreutøvelsen. Dette er i sammenheng med når en av foreldrene utsettes for vold. I sak «FNV-2021-176-FTR» der mor også var voldsoffer, nevnes det blant annet at mor har vansker med sin omsorgskompetanse. Dette blir blant annet sett i lys av mors og barnas opplevelser med vold fra far. Dette kommer også frem i noen av de andre sakene, i mer eller mindre grad.

#### **5.2 Tiltak**

I alle 10 sakene jeg har gjennomgått, har barnevernet tilbudt familiene tilbud i ulike mengder og lengder. Med andre ord har barnevernet tilbudt tiltak som har vart over kort eller lang periode. I oversikten øverst, har familiene mottatt tiltak siden de først kom i kontakt med barnevernet. Som en kan se, er det noen familier som har mottatt tilbud i over 5 år, mens noen har mottatt i 1 år.

Det har også vært variasjoner i hvor mange tiltak som har vært tilbudt. Noen familier har fått flere tiltak på en og samme tid, mens andre har mottatt et tiltak om gangen. Det har likevel



vært en gjenganger at familiene har mottatt flere tiltak på en gang. I tillegg har noen familier blitt tilbudt akutttiltak, mens andre har mottatt hjelpetiltak.

### *5.2.1 Hjelpetiltak*

I alle sakene har veiledning vært det første familiene har vært tilbudt. I de fleste sakene har volden vært tilbudt til mødre. Det er usikkert hva veiledningen innebærer for den enkelte mottaker av tilbudet. I enkelte saker har det vært nevnt COS-P og ICDP. I de andre sakene har det kun vært nevnt veiledning eller foreldreveiledning. Veiledningene har også vært gitt i form av samtaler uten at det er nevnt eller klargjort hva samtalene går ut på.

Noen av familiene har også mottatt hjelpetiltak i form av hjemmebesøk fra miljøterapeut eller familieveileder. Det er ikke alle tiltakene som er tilbudt i regi av barnevernet. Det vil si at det ikke er barnevernsansatte som står for tiltakene. I en del saker har barnevernet tilbudt/henvist til oppfølging av BUP, familievernkontor og andre instanser.

I sak «FNV-2020-145-FRO» nevnes det i journalen at barneverntjenesten blant annet ga tilbud om «veiledning for å styrke mor i morsrollen», miljøarbeider som skulle hjelpe til med kontakt med andre instanser og organisere aktiviteter. Denne saken er også den eneste der familien blir tilbudt økonomisk støtte til aktiviteter og barnehageplass som tiltak.

I enkelte saker har avlastning i form av besøkshjem og støttekontakter vært hjelpetiltak som familiene har mottatt. Det har vært fokus på at barna skal få avlastning hyppig. Videre blir det nevnt samtaler med barna som tiltak. Dette er et tiltak som går igjen i noen av de andre sakene. Av 10 saker var det kun to av familiene som ble tilbudt nettverksmøter og familieråd.

### *5.2.2 Plassering utenfor hjemmet*

I de aller fleste sakene, unntatt én, ble familien tilbudt hjelpetiltak før barna har blitt plassert utenfor hjemmet. Noen av familiene har fått hjelpetiltak i 2 år mens andre familier har fått hjelpetiltak i 8 år. Det er ofte på slutten av alle de årene at barnevernet fatter vedtak om akutt plassering. I kun den ene saken ble det fattet akuttvedtak i løpet av 2 uker. Dette var i den eneste saken der barnet selv fortalte om volden.

Hovedsakelig har akutttiltakene vært fosterhjem og beredskapshjem. Det har en blanding av både plassering hos ukjente fosterfamilier og nettverkplassering. De aller fleste barna ble flyttet til et annet hjem som var ukjent for familien. I to av sakene har det vært

nettverksplassering. I den ene saken ble barna flyttet til far som en midlertid plassering ettersom mor ikke kunne ha omsorgsansvar. I den andre saken ble barna plassert hos besteforeldrene sine. I noen enkelte tilfeller har barna blitt plassert utenfor hjemmet på sperret adresse.

Det er også mange tiltak som tilbys samtidig. I en sak var det både veiledning og tilsyn i hjemmet. Det har i stor grad vært tilbud om tiltak ved partnervold i form av krisesenter, men barnevernet kommer ofte inn når det er snakk om vold mot barn. I sakene der volden beskrives som veldig alvorlig fra starten av, settes det i gang akutttiltak fra begynnelsen. Det er vanligere praksis med veiledning og andre hjelpetiltak i lengre perioder i saker der volden ikke beskrives som alvorlig eller å volde skade. I mine funn fremkommer det også at i noen saker, kommer volden litt i bakgrunnen til tross for at det er grunnlag for undersøkelse og tiltaksarbeid. I en sak «FNV-2020-145-FRO» får familien tilbud om økonomisk støtte til barnehage og fritidsaktiviteter. Dette til tross for at det er vold i hjemmet.

De aller fleste tiltakene som har vært igangsatt av barnevernet, har rettet seg mot foreldre når det var snakk om vold. I en sak var både mor og barn utsatt for vold. I den eneste saken hvor far også var voldsoffer, var det far som ble tilbudt tiltak. Ettersom det er ulike barneverntjenester er det vanskelig å anta at det har noe med hvilke forståelser man har av foreldrenes rolle. Det som kommer frem i materialet mitt er at foreldrene som blir utsatt for vold, er de som blir veiledet. Dette fører videre til neste punkt som er at veiledning er standardpraksis. Likevel er det vanskelig å få et bilde av hva veiledningen går ut på. Som oftest er det nevnt at det er tilbudt COS-P til foreldrene. I enkelte saker har det vært nevnt at veiledningen blir gitt knyttet til foreldreutøvelse, men det er ikke utdypet om hva slags veiledning det er.

### 5.3 Undersøkelsen

De aller fleste sakene tar for seg hvordan de har undersøkt saken i familiene det gjelder. Oftest er det bekymringsmeldinger fra barnehage, skole og helsestasjon som setter i gang en undersøkelsessak. Hva som ligger i bekymringsmeldingene er ikke klart, ettersom det ikke kommer klart frem i materialet. Undersøkelsene har for det meste gått ut på å kartlegge forholdene hjemme, som det står i «FNV-2020-76-FRO». Av 10 saker var det én sak der de brukte Klemetsrud-modellen som veiledende metode.

I min gjennomgang har det kommet tydelig frem at det er bekymringsmeldinger fra hjelpeinstansene som fører til at barnevernet åpner en sak. I noen tilfeller åpnes det ikke en undersøkelse med en gang. I «FNV-2020-67-FAG» hadde mor opplevd vold som barna var vitne til. Barnevernet hadde mottatt bekymring i 2014 om at mor ble utsatt for vold, men det var ikke før i 2016 at barnevernet fikk en bekymring om at barnet ble utsatt for vold. Det var da barnevernet åpnet undersøkelse. Dette er en av de få sakene der det også har vært partnervold i bildet.

I vedtakene som ble gjennomgått var det også en del undersøkelser på bakgrunn av andre forhold. I «FNV-2020-145-FRO» ble det igangsatt undersøkelse i familien etter at barnehagen sendte bekymring om mors omsorgsevne. Barnevernet undersøkte og fant ut at barna trengte ekstra hjelp. Dette kommer frem i de andre sakene også. Volden er sjelden årsaken til at barnevernet igangsetter undersøkelse. Vanlig rutine som har fremkommet i mine funn er at undersøkelsen for det meste har gått ut på å innhente opplysninger fra hjelpeinstanser som NAV, helsestasjon og liknende. I en sak ble det nevnt at barneverntjenesten tok i bruk Klemetsrud-modellen. I tillegg har undersøkelsesarbeidet gått ut på å ha dialog med foreldrene, og snakke med barna.

I alle sakene har det blitt nevnt andre faktorer, og det har barnevernet sett i sammenheng. Enten om er det faktorer som forsterker effekten av volden eller faktorer som virker som symptomer på voldserfaringer. Og de er ofte disse faktorene som er starten på en undersøkelsessak. For eksempel nevnes det i «FNV-2020-228-FRO» at barnevernet har mottatt bekymring på bakgrunn av «fars manglende rutine i forhold til måltider, bleieskift, leggetider og hygiene (...)». Det er veldig sjeldent at volden er grunnen til at barnevernet griper inn i en familie fra begynnelsen. Det er veldig få saker der barnet forteller selv om vold, som da utløser en undersøkelsessak.

#### 5.4 Kulturens rolle i barnevernets arbeid

I gjennomgang av sakene, har kultur vært nevnt i liten grad og det ser således ikke ut til at kulturelle forhold påvirker praksis. I 8 av 10 saker har det ikke vært fokus på noe om kultur. Det eneste som har vært nevnt er om familien er flyktninger eller om barna er av 2.generasjon. I 2 av sakene har det derimot vært fokus på kulturforskjeller. Det var tatt i bruk tolk i noen saker ettersom noen av foreldrene hadde svake norskferdigheter. Det var spesielt de som ikke hadde langt opphold i Norge samt de som var flyktninger.

I sak «FNV-2020-76-FRO» var det blant annet fokus på kulturforskjeller i oppdragelse. Da hadde barnevernet åpnet for en samtale om at det kan være ulikheter i hvordan barneoppdragelsen og grensesetting er i Norge og i hjemlandet til familien.

I en annen sak ble det brukt kulturtolk. Slik det kommer frem i materialet er kulturtolk en tolk som ikke bare oversetter for familien, men som også har kjennskap til kulturen. I denne saken var det fokus på å bli kjent med familiens kultur og tradisjoner, og derfor ble det tatt i bruk en kulturtolk. Senere i samme sak var det også gitt uttrykk for å ikke bruke kulturtolk ettersom den kulturelle kretsen til familien er liten. Denne familien var redd for at det skulle spres rykter om dem. Ellers har det vært lite til ingen fokus på kulturen til de enkelte familiene i de enkelte sakene.

### 5.5 Tverrfaglig samarbeid

I alle sakene har det vært fokus på samarbeid med andre instanser. For det første har dette samarbeidet vært sentralt for oppstart av undersøkelsen. Barneverntjenesten har ikke hatt kontakt med de enkelte familiene på egen hånd. I sakene som gjelder de yngste barna, har sykepleiere på helsestasjonen vært sentrale. For resten av barna har det spesielt vært skoleansatte som har sendt inn sin bekymring om barna. Skole og helsestasjonen har derfor vært de mest sentrale samarbeidspartnerne til barnevernet. Det har også vært samarbeid med politiet. Politiet er for det meste inkludert i saken der det er snakk om arrest av voldsutøver. I noen enkelte saker har BUP vært samarbeidspartnere. I stor grad er samarbeidet et resultat av tiltak.

I funnene mine er det flere av sakene der det er andre faktorer som belyser voldsproblematikken i hjemmet. Det vil si at det i liten grad er vold som utløser kontakt med barnevernet. Det har i de aller fleste sakene vært bekymring for barnets emosjonelle utvikling, skjevutvikling og andre faktorer. I noen tilfeller har det også vært fokus på foreldres mentale helse eller økonomi. Det tverrfaglige samarbeidet spiller en stor rolle for barnevernets arbeid med å få øye på vold i hjemmet.

I de aller fleste sakene har det vært barnehagen eller helsesykepleier som sender bekymring. Det har som ofte vært grunnen til å starte en undersøkelse. Blant annet kommer det frem i en sak at helsestasjonen mente at samspeillet mellom foreldre og barn var merkelig. Det er altså symptomer som fanges opp, før barnevernet blir tatt kontakt med. I de aller fleste saker har

volden blitt fanget opp etter at andre tjenester som er i kontakt med barnet, ser at barnet er for urolig eller utagerende.

I flere saker er det samarbeid mellom barnevernet og barnehage, skole og politiet. Det viser at denne tematikken er veldig kompleks og er avhengig av ulike instanser. Samtidig viser datamaterialet at det ofte er de samme instansene som gjør at barnevernet blir oppmerksomt på livssituasjon til et barn. Det vil med andre ord si at disse instansene er sentrale for barnevernets håndtering og arbeid med vold i minoritetsetniske familier.

### 5.6 Foreldresamarbeid med barneverntjenesten

Gjennom analysen av datamaterialet har jeg kommet over forskjeller i praksisen i sakene. Det varierer fra sak til sak, og det er i tillegg ulik lengde på kontakt mellom den enkelte familien og barnevernet. I en sak som jeg har analysert, var barnevernet i kontakt med familien i 2 uker før de vedtok akutt plassering. I løpet av de 2 ukene hadde barneverntjenesten undersøkt, kartlagt og gjort vedtak om frivillige tiltak. Noen andre saker har pågått i flere måneder, og de aller fleste har foregått i flere år. Saken som hadde lengst kontakt med barnevernet, pågikk i 8 år. Da hadde barnevernet tilbudt familien ulike tiltak, samt startet noen tiltak igjen. I en av sakene hadde en familie fått tilbud om hjelpetiltak. De avsluttet så dette tiltaket etter en periode, før de iverksatte tiltak igjen i familien. Det som er felles i mange av sakene, er at det er lange perioder med tiltak.

Som oftest er ikke foreldre villige til å samarbeide. Det fremkommer derimot ikke om dette påvirker arbeidet til barnevernet. I enkelte saker fremkommer det at foreldre har samtykket til tiltak, men så har de trukket samtykket når det har vært for mye press fra barnevernet. Videre viser det seg at kommunikasjon er en stor utfordring for både foreldre og barneverntjenesten når budskap skal formidles. Det kan ha språklige årsaker, men også frustrasjon over at barnevernet ikke forstår foreldrenes perspektiv.

### 5.7 Andre bemerkninger

Sakene har vært undersøkt og kartlagt på ulike måter. Felles er det at de har snakket med både foreldre og barn i flere situasjoner. I tillegg har det vært hjemmebesøk for å kunne kartlegge situasjonen. Samtidig har rapportering fra helsestasjonene og skolene vært grunnlag for arbeidet til barnevernet. Det var kun i en sak nevnt at Klemetsrud-modellen ble brukt.

Mine funn viser også at familiene er i kontakt med barnevernet i lange perioder. Bortsett fra den ene saken der barnet ble plassert i midlertidig beredskapshjem i løpet av to uker. Ellers er det mellom 1 år til 6 år med barnevernet. I mange av sakene er det også flere runder med hjelpetiltak før barnevernet velger å plassere et barn utenfor hjemmet. Med andre ord, jobber barnevernet med familiene på flere måter når det er snakk om vold i hjemmet. Ettersom materialet er hentet fra dokumenter, er det vanskelig å utdype og trekke helhetlige slutninger.

## **Kap. 6: Drøfting av funn**

Formålet med denne studien, har vært å undersøke barnevernets beslutningsarbeid, og forståelser av vold i etniske minoritetsfamilier. I dette kapittelet skal jeg diskutere mine funn fra dokumentanalysen opp mot det teoretiske perspektivet som er valgt, samt tidligere forskning på feltet. I teoridelen skrev jeg om beslutningsteori innenfor barnevernsfeltet. Gjennom min analyse kan jeg få øye på noen påvirkningsfaktorer, samt forståelser av vold. Utvalget er begrenset (10 saker) og i datamaterialet er det i liten grad gitt utdypende informasjon om hva som har skjedd og hvordan barneverntjenesten har tenkt. Resultatet kan ikke generaliseres til all barnevernpraksis i Norge. Likevel kan studien bidra til en utvidet forståelse av hvordan praksisene og forståelsene henger sammen, samt hvilke vurderinger som ligger til grunn for beslutningene som tas.

### **6.1 Volden**

Ut fra min problemstilling, har alle sakene handlet om vold i etniske minoritetsfamilier. Det som fremkommer i datamaterialet er at det er varierende grad av vold, samt type vold. Det alle sakene har til felles er at det er fysisk vold. I noen saker har det vært det som ofte kalles for mild vold, mens i andre saker har det vært grov vold.

Det som særpreger sakene som er undersøkt, er at volden i ofte underkommuniseres og alminneliggjøres.. Det er heller fokus på andre faktorer som enten er forsterket av volden, eller fremhever at det er vold i familien. Med det mener jeg at det i noen saker er fokus på barnas atferd, som senere viser seg å være en reaksjon på voldserfaringene. Dette sammenfaller med rapporten til Sommerfeldt mfl. (2014) som har funnet ut at det ofte foreligger andre sosioøkonomiske forhold som grunnlag for om barn og unge blir utsatt for vold. I mange av familiene har det vært snakk om flyktningbakgrunn, helseutfordringer og andre forhold. Det kan derfor være en grunn til at andre faktorer blir oppdaget før volden.

Funnene viser at det er to typer for psykisk vold. Kvello (2015) nevner at vold kan være emosjonell i form av latterliggjøring og uønskede kommentarer, eller ved å være vitne til vold. Begge typer fremkommer i mine funn. Til tross for at det fremkommer begge typer for psykisk vold, er det verdt å bemerke er at det er lite fokus på det å være vitne til vold. Som nevnt i kapittelet før, er det en del av barna som opplever at mor eller far blir utsatt for vold. Likevel blir denne typen for vold underkommunisert. Det er gjennomgående at den forelderen som utsettes for partnervold, tilbys veiledning. Jeg tolker dette slik at det ikke er en ting som barnevernet nødvendigvis forholder seg til. Mitt datamateriale er begrenset, men det er likevel relevant for å forstå hvordan barneverntjenester forstår den type vold. I tillegg var det en sak som nevnte manipulering. Dette nevnes ikke nødvendigvis som psykisk vold i litteraturen (Kvello, 2015). Likevel vurderte barnevernet det som at barna hadde blitt utsatt for psykisk vold, og begrunner det med at mors manipulering ødela barnas forhold med til far.

I en del av sakene jeg gjennomgikk, var det også partnervold. Det var hovedsakelig mødre som var voldsofre, mens det var kun én far som var utsatt. I samsvar med rapporten til Mossige og Stefansen (2016) er det i større grad mødre som er voldsofre enn fedre. I tillegg blir barna også utsatt for vold i likhet med sine foreldre. Til tross for at det fremkommer at det er partnervold, er det en gjenganger i sakene at barnevernet ikke tilbyr noen tiltak før det også er klart at barna også utsettes for vold. Dette kan forstås på flere måter, men likevel er det interessant at det ikke gjøres noe når forelder utsettes. Dette kan på en måte tolkes som mangel på forståelse av at det å oppleve vold påvirker barna. På en annen side kan man forstå det som at barnevernet har et mandat som går ut på at de skal ivareta barn og unge, jf. Bvl. §1-1. Eventuelt kan det tolkes som et snevert perspektiv der man ikke tillegger særlig vekt på situasjonene til barnets omsorgspersoner.

Dermed kan det være naturlig at barnevernet ikke fokuserer på foreldre, sånn sett. I tillegg kan man også tenke seg at dersom en forelder blir utsatt for vold, så er det ansvaret til andre instanser enn barnevernet. I mine funn er det for eksempel nevnt at mor drar til krisesenter eller at far blir politianmeldt. Det kan være grunnen til at partnervold ikke vektlegges i like stor grad som direkte vold mot barna. Som jeg nevnte tidligere, så kan det også foreligge en oppfatning om at partnervold ikke påvirker et barn. Og at det er først når det er direkte vold at barnevernet tar tak. Denne forståelsen står i motsetning til en forståelse av at å være vitne til vold er lik det å selv være offer for vold (Aadnanes, 2020, s. 40).

Mine funn viser også en variert forståelse av vold i hjemmet. Først og fremst foreligger det en forståelse om at volden er alvorlig og til skade for barnets utvikling. Det er nevnt i noen av sakene jeg har gjennomgått. Dette kan ses i lys av forskning som nevner at vold påvirker barnet på ulike måter (Sommerfeldt mfl., 2014, s. 2019). Det kan forstås slik at barneverntjenestene har en voldsforståelse som er i tråd med samfunnets normer og forståelser. Dette kan også forstås på bakgrunn av at barnevernet er en del av velferdsstaten, og er med på å utforme verdiene som ligger til grunn i samfunnet (Aadnanes, 2020). I tillegg kan det ses i tråd med definisjonen til WHO (2002) som legger vekt på at handlingene må ha stor sannsynlighet for skade, for å kunne regnes som vold. Det er i noen saker fokus på konsekvensene av volden, og hvordan det er skadelidende for barnets utvikling.

Det har for det mest vært fokus på fysisk vold, men i liten grad har det vært fokus på psykisk. Dette kan også en konsekvens av begrensinger som er gjort ved inkluderingskriteriene. Det som kan sies er at det har vært en gjennomgående holdning om at det er nulltoleranse til vold. I tillegg har min gjennomgang av mitt datamateriale vist at er det ikke mye fokus på at vitne til vold, er det samme som å være voldsoffer. Dette kan komme av ulike faktorer, men som jeg har drøftet tidligere er det kanskje på grunn av at andre instanser er ment for å håndtere partnervold. I de sakene som faktisk fokuserer på partnervold, nevnes det at det er en psykisk påkjenning for barnet. Dette er i tråd med nyere forståelse om at vold mot en forelder er det samme som å selv bli utsatt for vold (Aadnanes, 2020, s. 40).

Min oppfatning er også at det fortsatt er en ambivalent forståelse av at lettere former for vold er akseptabelt. Til tross for at det har vært en endring siden 2010 (Sommerfeldt og Øverlien, 2016, s. 184), har jeg oppfattet det som at lettere former for vold ikke utløser en hastereaksjon i barneverntjenesten. Dette betyr ikke at volden ikke blir sett på som alvorlig. Likevel fremkommer det i mine funn, at det veldig ofte tar tid når det er vold i hjemmet. Det tar lang tid med tiltak i hjemmet, og det kan derfor virke som at volden underkommuniseres. Dette har også Lavergne mfl. (2011) kommet frem til i sin artikkel. Til tross for at det er for det meste en nulltoleranse for vold, er det en del saker der volden ikke er en utløsende faktor i beslutningene. Dette kan da tolkes som at vold er en feil ved oppdragelsen som kan rettes ved hjelp. Dette kan igjen minske alvorlighetsgraden av selve voldsopplevelsen.

Min gjennomgang av vedtakene har vist at det er lite fokus på kultur. Det nevnes i liten grad kulturelle forskjeller eller kulturelle sider ved familien. I tillegg er det ikke nevnt noe om



volden og etniske minoritetsfamilien sammen. Altså volden ses ikke i lys av nødvendigvis kultur. Det nevnes for det meste kun at foreldre har innvandrerbakgrunn eller at familien blir tilbudt kulturfolk/tolk i kontakt med barnevernet. Paulsen mfl. (2014) nevner også at barnevernets arbeid med etnisk minoritetsfamilier kan ha preg av kulturforskjeller samt kommunikasjonsutfordringer. Ellers er det lite fokus på kulturens betydning, også i litteraturen. Dette kan også ses i lys av rapporten til Aarset og Bredal (2018) der de fant ut at barnevernets beslutningstaking er i stor grad psykologisert. Metoder og begreper kommer ofte fra psykologifeltet, og det bidrar blant annet til at kulturelle dimensjoner ikke tillegges særlig vekt. Dermed kan mangel på kultursensitivitet også forstås som en konsekvens av at feltet er påvirket av psykologiske termer og perspektiver.

Dersom man ser dette i lys av kulturkompetanse, er det viktig at barnevernet har kunnskap om kultur, og det skal tas hensyn til kulturen (NOU 2016: 1). Likevel kan det føre til en kulturalisering der kulturen blir en forklaringsmodell. På en side kan det forstås som at barnevernet ikke bruke kulturell forklaringsmodell når det kommer til vold. Det gir rom for at barnevernet kan fokusere på andre forhold som spiller inn, samt at volden forstås som den er. Men på andre siden kan det føre til manglende forståelse for familiens erfaringer som f.eks.: flyktninger og hvordan det eventuelt kan føre til vold (Qureshi og Fauske, 2010).

Det er likevel ikke alltid eksplisitt hvilken forståelse som foreligger om vold. Her legger jeg vekt på at i de sakene der volden ble ansett som alvorlig og skaderisiko for barnet, var det raskere saksbehandling med å vedta akutt plassering. Dette kan igjen tolkes som at vold påvirker barnet, og dermed er det viktig med intervensjon. For det andre kan det tenkes at det henger sammen med oppfatningen om at vold er uakseptabelt i det norske samfunnet (Sommerfeldt og Øverlien, 2016, s. 184).

Dersom man ser på praksis, kan man også se på hvilke tiltak som iverksettes. Som det står på nettsiden til Bufdir (2020), er hensikten med veiledning å gjøre opp for mangler i omsorgsutøvelsen. Ut fra dette kan man dermed tenke seg at foreldrenes voldsutøvelse er en form for mangelfull oppdragelse. Derfor anser barnevernet det som relevant å iverksette veiledning i form av eksempelvis ICDP og COS-P. På den andre siden kan det være at veiledning ses i sammenheng med andre faktorer i familienes livssituasjon. I mine funn har det vært andre forhold som samspiller, og dermed kan veiledningen være et tiltak som ikke kun tar hensyn til volden.

Haugen og Paulsen (2017) skriver at tiltak i form av veiledning tilbys ved oppdragervold for å gi foreldrene hjelp til andre verktøy. Veiledning skal bidra til å forbedre omsorgsevnene til foreldrene. På en side kan man dermed tolke det slik at volden implisitt forstås som oppdragervold, i sakene der foreldrene blir tilbudt veiledningskurs som ICDP og COS-P. Videre har underkommunisering av vold gjennomsyrt de fleste saker da det er fokus på andre hendelser og faktorer enn selve volden. Det kan hende at det ikke er bevist hva som hjelper familiene når det er snakk om vold. Dette kan også være en grunn til at det er manglende kunnskap om barnevernets vurderinger i beslutninger som tas når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier.

## 6.2 Tiltak

Mine funn viser at de aller fleste familiene ble tilbudt hjelpetiltak i form av veiledning, tilsyn i hjemmet, økonomisk støtte og liknende. Det er mange forhold man kan ta i betraktning når det kommer til tiltakene som ble tilbudt til familien. For det første var det ofte tiltak i hjemmet før det var kjent for barnevernet at det foregikk vold i hjemmet. Som tidligere nevnt var det ofte andre forhold og faktorer som satte i gang undersøkelsesplikten til barnevernet. Disse tiltakene var derfor ikke iverksatt på bakgrunn av vold i hjemmet. Likevel viser mine funn at det var lite som endret seg selv når barnevernet fikk vite om volden. Det tok i de fleste sakene en stund før barnevernet fattet vedtak om akutt plassering. Før akutt plassering var det ofte hjelpetiltak i en lang periode.

I «FNV-2020-67-FAG» var det blant annet jevnlig samtaler med mor, før det var kjent at barnet ble utsatt for vold. Årsaken til tiltaket var at far utsatte mor for partnervold. Til tross for det, fortsatte barnevernet med veiledning av mor etter at de fikk opplysninger om at begge foreldrene utsatte barnet for vold. Dette er i tråd med artikkelen til Lavergne mfl. (2011), som fant ut at volden i seg selv ikke er en utløsende faktor i en del av sakene de gjennomgikk. Dette kan tolkes i lys av minste inngreps prinsipp som innebærer at tiltakene som barnevernet iverksetter, skal være minst mulig inngripende for familien (Brynildsrud, 2019, s. 209). Det kan derfor være en mulig årsak til at det er en gjenganger at barnevernet tilbyr hjelpetiltak først.

Kun to av sakene jeg gjennomgikk ble omtalt som alvorlige og skadelige fra begynnelsen av barnevernets undersøkelser. Det førte til at barnevernet fattet vedtak om akutt plassering utenfor hjemmet. Det kan handle om forståelsen av vold som alvorlig for barnets utvikling,

samt holdning om nulltoleranse for vold som råder i samfunnet (Aadnanes, 2020; Aarset & Bredal, 2018). Videre kan det forstås som at når volden er den eneste risikofaktoren, så er det kun det som er i fokus. I motsetning til de andre sakene, var det ikke nevnt andre risikofaktorer som eksempelvis lesevansker, behov for ekstra hjelp og oppfølging.

Lavergne mfl. (2011) fant ut at barnevernet besluttet tiltak oftere når det var en akkumulasjon av risikofaktorer. Et annen oppsiktsvekkende funn er at i de sakene som har vart lenge, har det i stor grad vært godt samarbeid mellom foreldre og barnevernet. Motsetningsvis ble det nevnt at det var utfordrende å samarbeide med mor i saken der gutten ble plassert utenfor hjemmet etter 2 uker. Det kan på en side tolkes som at dersom barnevernet inntar en samarbeidsmodus vil det være fokus på dialog og oppfølging (Kojan, Marthinsen & Christiansen, 2016, s. 70).

Fylkesnemndsvedtakene jeg gjennomgikk, endte hovedsakelig i akutt plassering eller plassering utenfor hjemmet. Det er derfor interessant å se på hvorfor det ble fattet vedtak om plassering utenfor hjemmet etter mange måneder eller år. Den lengste saken varte i 8 år. Med andre ord vil det si at i den familien var det hjelpetiltak i hjemmet i 8 år. Hva kunne være årsaken til at det endret seg? Plassering utenfor hjemmet fattes når situasjonen anses som skadelidende for barnets helse og utvikling etter bvl. §4-6 andre ledd. Det kan derfor tolkes som at situasjonen har eskalert til et nivå som gjør det umulig å sikre barnets trygghet gjennom hjelpetiltak. I tillegg kan det være en vurdering om at hjelpetiltakene ikke er tilstrekkelige. Når en familie har mottatt veiledning og tilsyn i hjemmet i flere måneder uten hell, er det kanskje nødvendig å vurdere om plassering utenfor hjemmet er mer hensiktsmessig.

### 6.3 Samarbeid

Barnevernets arbeid handler om å skape dialog og samarbeid mellom barnevernet og familiene ved behov for tiltak (Vis mfl., 2020, s. 31). Det viser seg å være en utfordring i de sakene jeg har undersøkt ettersom det er veldig sjeldent at foreldrene var villige til å samarbeide. I enkelte saker fremkommer det at foreldre har samtykket til tiltak, men så har de trukket samtykket når det har blitt for mye press fra barnevernet. Denne motstanden kan også komme av at det er utfordringer med blant annet kommunikasjon og kulturelle forskjeller (Paulsen mfl., 2014). Dette nevnes også i «FNV-2020-76-FRO» der det er nevnt at frustrasjon er en av årsakene til at det er vanskelig å ha kommunikasjon mellom foreldrene og barneverntjenesten.

Samarbeid med hjelpeinstanser er også sentralt i det forebyggende arbeidet, samt beslutningsprosessen (Kojan mfl., 2020; Haugen mfl., 2018). I alle sakene har det vært fokus på samarbeid med andre instanser. For det første har dette samarbeidet vært sentralt for oppstart av undersøkelsen. Barneverntjenesten har ikke hatt kontakt med de enkelte familiene på egen hånd. Det har hovedsakelig vært skoleansatte og ansatte på helsestasjonen som har informert barnevernet, og er dermed sentrale samarbeidspartnere til barnevernet. I noen enkelte saker har samarbeidet kommet gjennom tiltak hos BUP og familievernkontoret.

Som nevnt tidligere fremkommer det i mine funn at det er andre faktorer som bidrar til å synliggjøre voldsproblematikken i hjemmet. Det vil si at det i liten grad er selve volden som utløser kontakt med barnevernet. Det har i de aller fleste sakene vært bekymring om barnets emosjonelle utvikling, skjevutvikling og andre faktorer. I noen tilfeller har det også vært fokus på foreldres mentale helse eller økonomi. Gjennom det tverrfaglige samarbeidet har barnevernet også fått øye på volden i hjemmet. Samarbeid i mine funn har i hovedsak handlet mer om informasjonsdeling for barnevernets arbeid enn at instansene arbeider sammen for å hjelpe familiene. Mangelen på samarbeid kan ha ulike årsaker, som ikke fremkommer i mine funn. Det kan likevel tenkes at det er grunnet ulike arbeidsoppgaver og skepsis angående partenes arbeid (Willumsen, 2014, s. 166).

#### 6.4 Undersøkelsen

Som nevnt tidligere har det i stor grad vært andre hjelpeinstanser som har meldt om bekymring, som igjen har startet en undersøkelsessak hos barnevernet. De mest sentrale instansene har vært skoler, barnehager og helsestasjon. I liten grad har det vært NAV. Undersøkelsene innebar også samtaler med foreldre. Dette viser seg å være en generell rutine i barneverntjenesten. Som Vis mfl. (2020, s. 40) nevner, går undersøkelsesarbeidet ut på samtaler med familiene og hjelpeinstansene. I kontrast til to av sakene, så har undersøkelsene startet på bakgrunn av bekymring om lesevaner, utfordrende atferd og liknende. Det har ført til at undersøkelsen har tatt litt lengre tid, men i sakene der undersøkelsene startet på grunn av barnets utsagn, har undersøkelsesarbeidet gått fortere.

Dette kan henge sammen med Klemetsrud-modellen, der fokuset er på at saker om eksempelvis vold skal fordeles raskest mulig (Christiansen mfl., 2019 ; Kojan mfl., 2020, s. 37). Vis mfl. (2020) har også nevnt at barnets uttalelser oftere blir vektlagt i voldssaker enn i

andre saker. Dette fremkommer i liten grad i mine funn, men likevel har det vært slik at når barnet selv informerer om volden så igangsettes undersøkelsesarbeidet raskt. Det kan derfor indikere at barets uttalelser har en verdi, selv om det kanskje ikke vektlegges like mye i alle saker.

## 6.5 Beslutningstaking

På bakgrunn av alt som er drøftet og analysert hittil, skal jeg nå drøfte problemstillingen min som er; «Hvilke beslutninger tar barnevernet når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier?». Beslutningstaking i barnevernet skjer på alle plan. Det vil si at beslutninger tas i hele prosessen fra undersøkelse til tiltak, og evt. plassering utenfor hjemmet.

I litteraturen nevnes det at beslutninger i barnevernet er preget av ulike faktorer. Deriblant har man menneskelige, normative og vitenskapelige påvirkningsfaktorer, samt systemkompleksitet (Christiansen & Kojan, 2016, s. 20). Når det gjelder mitt datamateriale, kommer jeg frem til at det er hovedsakelig normative påvirkningsfaktorer som styrer og påvirker beslutningene som tas. De normative påvirkningsfaktorene handler om holdninger og de normative reglene som samfunnet styres av. Dette kommer blant annet fram knyttet til forståelsene av vold og hovedprinsipper.

Ut fra min drøfting har jeg kommet frem til at en del av sakene påvirkes av prinsippet om minste inngrep. Det har vært en del saker der det har vært fokus på at tiltakene ikke skal være truende og for kontrollerende for familiene. Det har for det meste vært tilbud om hjelpetiltak til foreldrene. Hjelpetiltak har vært tilbudt til de fleste foreldrene med begrunnelse om å veilede foreldrene. Dette henger igjen med forståelsen om at hjelpetiltak har som hensikt å styrke foreldrenes omsorgsevne slik at det ikke er nødvendig å plassere barnet utenfor hjemmet (Statens helsetilsyn, 2019, s. 50-51). Det vil si at når foreldrene tilbys tiltak som ICDP er det for å styrke foreldrene, og derfor kan det hindre omsorgsovertakelse.

For det andre er det lite fokus på risiko i beslutningstakingen. Det er ofte ansett som ikke en risiko av en eller annen grunn. Med risiko er det fokus på sannsynligheten for at et barn har vært, eller kan bli, utsatt for vold, omsorgssvikt eller mishandling (Vis mfl., 2016, s. 36). I veldig få saker er det nevnt hvordan volden forstås, og det er ikke dokumentert om det er foretatt en risikovurdering. Det som heller kommer frem i noen få saker, er at det noen ganger anses som skadelidende for barnet å bli hjemmet. Det nevnes også at det er en skaderisiko for

barnet. Det vil dermed si at de ansatte i gjeldende saker har vurdert volden som en risiko, og det har igjen påvirket beslutningstakingen.

Det som er interessant på mange mulige måter er mangelen på fokus på kultur i sakene, jeg har gjennomgått. Det norske barnevernet skal ha fokus på å kunne oppdage og forstå når kulturelle faktorer påvirker kommunikasjonen og samarbeidet med klienten (Qureshi og Fauske, 2010). I mitt datamateriale har det vært minimalt av fokus på kultur. Det har snarere vært mangel på kultur i sakene. Det har vært noe fokus på ulikheter i grensesetting, men kulturen har hovedsakelig ikke vært nevnt. Dette kan komme av at barnevernet unngår å kulturalisere de sosiale problemene. På den andre siden viser annen litteratur at sosiale problemer i minoritetsetniske familier ofte forklares ut fra en kulturforståelse (Qureshi og Fauske, 2010). Hva som gjør at mine funn viser noe annet kan komme av at barnevernet ønsker å ikke definere volden som kulturelt betinget, og at de ser på volden alene. På den andre siden kan det hende at det er lite kunnskap om kultur og det er dermed ikke inkludert i beslutningene som tas.

Det har vært utfordrende å få øye på andre påvirkningsfaktorer i mine funn. Det er for det meste kun normative faktorer som fremkommer. Holdninger om vold og grunnleggende prinsipper, påvirker hvordan barnevernet jobber. I en av sakene er det eksplisitt nevnt Klemetsrud-modellen. Dette er en del av de vitenskapelige faktorene som Kojan og Christiansen (2016, s. 21) skriver om. I undersøkelsesfasen er denne modellen brukt for at de barnevernsansatte skal kunne prioritere hvordan de skaffer informasjon og hva de skal skaffe informasjon om. På bakgrunn av mine funn kan man dermed tenke seg at store deler av beslutningstakingen i barnevernet påvirkes av normative faktorer.

## 6.7 Hvordan påvirkes barnevernspraksisen av forståelsen(e)?

Hvilken forståelse av vold som brukes, kan igjen påvirke praksisen. Det vil, som Thomas-teoremet går ut på, si at dersom en situasjon anses som sann, blir den sann i sine konsekvenser (Solvang, 2020, s. 257-259). Det vil altså si at måten en forstår ting på, vil også påvirke måten en forholder seg til tingen på. Dette er veldig relevant for denne delen av prosjektet. Forståelsen av vold har mye å si for hvordan barnevernet har valgt å fatte beslutninger. For det første har det i hovedsak vært en bred forståelse om at vold. I sakene der volden ble ansett som alvorlig og skaderisiko for barnet, var barnevernet raskere med å fatte akutt plassering. Dette kan ses i lys av oppfatningen om at vold er uakseptabelt i det norske samfunn

(Sommerfeldt og Øverlien, 2016, s. 184). Gjennomgang av mitt datamateriale har også vist at det er generelt en forståelse av at vold er vold, uansett om man selv er offer eller vitne til volden.

I visse saker har volden blitt møtt med tilbud om veiledningskurs som ICDP og COS. Dette kan igjen tolkes at volden er en oppdragelsesmetode foreldre bruker, som trenger veiledning for å kunne endres. Denne forståelsen samsvarer med Statens helsetilsyn (2019, s. 50-51) som skriver at veiledning tilbys med hensikt om å jobbe med foreldrenes omsorgskompetanse. På en annen side kan det hende at det tiltakene ses i sammenheng med minste inngreps prinsippet (Brynildsrud, 2019). Det er derfor litt usikkert om veiledningen er for å veilede foreldre til å bruke andre oppdragelsesmetoder eller om barnevernet forsøker å være minst mulig inngripende.

På en annen side er det som tidligere nevnt at det er lite fokus på kulturens betydning for voldsutøvelsen. Kulturen er omtalt i små mengder, som gjør at den ikke har stor betydning for volden. Det kan derfor tolkes som at barnevernet ikke ser på volden som kulturelt betinget. Dette er i motsetning til forskning som viser at vold i etnisk minoritetsfamilier ofte forklares som et kulturelt fenomen (Christiansen mfl. 2019, s. 8). Eventuelt kan det også forstås som at det er generelt mangel på kunnskap om kultur, og at barneverntjenesten har utfordringer med å ha en kultursensitiv tilnærming. Helt til slutt kan det sies at det råder ulike forståelser av vold i det norske samfunnet. Dette kommer igjen tilbake hvilke beslutninger som tas i barnevernet når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier. Mange av beslutningene som ble tatt, er i stor grad influert av de normative forestillingene i samfunnet.

## **Kap. 7: Konklusjon**

Dette prosjektet har fokusert på vold mot barn med minoritetsetniske familier. Min problemstilling har vært «*Hvilke beslutninger tar barnevernet når det oppstår vold i etnisk minoritetsfamilier?*» Hensikten med selve studiet har vært å undersøke hvilke beslutninger som fattes. I tillegg har jeg ønsket å se på hvilke forståelser om vold som råder i barnevernet, samt hvordan det påvirker praksisen. Litteraturen viser at det er relativt ulike forståelser av vold i samfunnet. Dette gjenspeiler mitt datamateriale også. Mine funn viser at barnevernet ofte gjenspeiler normer i samfunnet, og dette vises igjen i selve praksisen.

Beslutninger i barnevernet er hovedsakelig delt i 3 faser, som hovedsakelig innebar informasjonsheving på alle nivå. Beslutningstaking i barnevernet er også påvirket av menneskelige, normative og vitenskapelige faktorer, samt systemkompleksitet. Dette kan være et resultat av mitt fokus i oppgaven, men mine funn har hovedsakelig vist at det er normative kompleksiteter som påvirker beslutninger i barnevernet. Dette kan også ses i lys av at barnevernet er en aktør som promoterer verdiene som velferdsstaten er bygd på. Videre bruker barnevernet enkelte modeller og maler, som går innunder den vitenskapelige kompleksiteten. På grunn av begrenset tilgang på data, har det vært vanskelig å legge vekt på andre typer for kompleksiteter.

For å kunne besvare min problemstilling, tok jeg i bruk kvalitative forskningsmetoder i form av dokumentanalyse. Dokumentene besto av 10 fylkesnemndsvedtak i perioden 2020-2022. Dokumentene besto av saker som omhandlet vold i hjem med etnisk minoritetsbakgrunn. Etter nøye gjennomgang på Lovdata endte jeg opp med sakene jeg har analysert senere. Mine funn ble analysert ut fra en temasentrert metode. Jeg delte deretter opp mine funn i utvalgte temaer;

- Vold
- Tiltak
- Undersøkelse
- Kulturens rolle
- Tverrfaglig samarbeid
- Samarbeid med foreldre

Mine funn viser i bunn og grunn at kultur påvirker i liten grad beslutningene som fattes. Min påstand var at det var mye fokus på kultur når det er snakk om vold i etnisk minoritetsfamilier. Det fremkommer ikke i mine funn, der det er nevnt kultur i få tilfeller. Årsaken til det kan være mange, men min oppfatning er at det enten er for å unngå å bagatellisere volden, eller at det er mangel på forståelse for kultur. Det har derimot vært vanskelig å undersøke videre, ettersom vedtak fra Fylkesnemnda inneholder anonymisert og begrenset informasjon.

Som nevnt er det flere forståelser av vold i samfunnet. For det første har man perspektivet om at all vold er vold, og illegalt. Enkelte saker belyser også forståelsen om at vold er en oppdragelsesmetode som kan endre ved å tilby tiltak som foreldreveiledningskurs. Dette kan



da forstås som oppdragervold, til tross for at det ikke nevnes eksplisitt i noen av vedtakene som er gjennomgått. Videre viser mine funn også at å vitne til vold er lik det å være voldsoffer. I saker der det også pågår partnervold, har det vært fokus på skadevirkningene det har for barna. Det samsvarer derfor med nyere forståelser som råder i samfunnet. Det som overrasket meg mest med studien er at volden ikke er den viktigste faktoren i sakene. Det er for det meste hvilken holdning barnevernet inntar, som spiller stor rolle. Dersom barnevernet inntar en risikomodus, eskalerer nivået på saken og det er lettere å fatte vedtak om akutt plassering. Velger barnevernet derimot å ha en samarbeidsmodus, åpner det for at foreldrene tilbys hjelpetiltak og veiledningskurs. Det tilsier fortsatt ikke at volden ikke anses som alvorlig. Likevel kan man tolke samarbeid som en viktig faktor i barnevernets beslutningsarbeid. Videre viser det seg at en sak eskalerer oftere på bakgrunn av minst to faktorer. Det første er barnets egne uttalelser om vold, og det andre er mangel foreldresamarbeid

Etter vurdering av min utvalgt metode, har jeg ansett mine funn som relativt valide ettersom de bidrar til å besvare problemstillingen min. Funnene mine belyser også tematikken som undersøkes og gir relativt like svar som er i samsvar med tidligere forskning. Til tross for at studien ikke er undersøkt på helhetlig grunnlag, gir den forståelse for hvordan barnevernet arbeider med vold i minoritetsetniske familier. I tillegg vil det også bidra til å forstå hvilke forståelser av vold som ligger til grunn. Funnene mine kunne ha vært omfattende hvis det hadde vært mulig å intervju barnevernsarbeidere også. På grunn av vanskeligheter med å skaffe informanter, var det ikke mulig å utføre studien på den måten. Studien kan også tolkes som troverdig ettersom datamaterialet består av vedtak fra Fylkesnemnda som er en troverdig kilde. Kunnskapen fra mitt prosjekt kan også anses som overførbart, og ses i lys av annen kunnskap.

### 7.1 Videre forskning

Forslag til videre forskning innenfor barnevernsfeltet er å utforske hvordan barnevernsansatte håndterer vold i minoritetsetniske familier, og hva som styrer beslutningene som fattes. Det hadde vært interessant å få innsikt i deres perspektiver på dette. Jeg tenker at det er sikkert mye som kan analyseres i motsetning til det jeg fikk til, gjennom dokumentanalyse. I tillegg kan et diskursanalytisk perspektiv belyse hva slags diskurser som ligger til grunn i barnevernets arbeid.

Et annet forslag hadde vært en dokumentanalyse av barnevernsjournaler. Til tross for at jeg fikk avslag på søknad om tilgang til barnevernsjournaler, hadde det vært spennende å utforske hvordan det skrives om vold i dokumentene. Jeg holdt meg til å analysere barnevernets utsagn om deres arbeid, gjennom fylkesnemndsvedtak. Det er derfor noe informasjon som er utelatt. Det kan derfor hende at annen informasjon kommer frem, ved å utforske dokumentene fra «primærkilden».

**Litteraturliste:**

Alaggia, R., Gadalla, T. M., Shlonsky, A., Jenney, A. & Daciuk, J. (2013). Does Differential Response Make a Difference: Examining Domestic Violence Cases in Child Protection Services. I *Child & Family Social Work*, 20(1), 83-95. <https://doi.org/10.1111/cfs.12058>

Andenæs, A. (2004). Hvorfor ser vi ikke fattigdommen? Fra en undersøkelse om barn som blir plassert utenfor hjemmet. I *Nordisk sosialt arbeid*, 24(01), 19–33. Hentet fra <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-3037-2004-01-03>

Andersen, P. L., Smette, I. & Bredal, A. (2020). Ungdoms voldsutsatthet og foreldres landbakgrunn. I A. Bredal, H. Eggebø & A. M. A. Eriksen (Red.), *Vold i nære relasjoner i et mangfoldig Norge* (s. 167–195). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Anker, T. (2020). *Analyse i praksis: En håndbok for masterstudenter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Asdal, K. og H. Reinertsen (2020). *Hvordan gjøre dokumentanalyse? En praksisorientert metode*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Backe-Hansen, E. (2001). *Rettfærdiggjøring av omsorgsovertakelse: en beslutningsteoretisk analyse av barneverntjenestens argumentasjon i en serie typiske saker om små barn*. [Doktorgradsavhandling]. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. [https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb\\_digibok\\_2008112404027](https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008112404027)

Backe-Hansen, E., I. Smette og C. Vislie (2017). *Kunnskapsoppsummering. Vold mot barn og systemsvikt* (NOVA 4/2017). Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/5110>

Barne- og familiedepartementet. (2005). *Barnevernet og det forebyggende arbeidet for barn og unge og deres familier (Rundskriv Q-25/2005)*. Hentet fra [https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/rus/2005/0003/ddd/pdfv/258\\_676-rundskriv\\_q-252005.pdf](https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/rus/2005/0003/ddd/pdfv/258_676-rundskriv_q-252005.pdf)

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2020, 14. desember). *Hjelpetiltak i hjemmet*. BUFDIR. Hentet fra

[https://www.bufdir.no/Barnevern/Tiltak\\_i\\_barnevernet/Hjelpetiltak\\_i\\_hjemmet/](https://www.bufdir.no/Barnevern/Tiltak_i_barnevernet/Hjelpetiltak_i_hjemmet/). Lest onsdag 13.april 2022

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2020, 15. desember). *Barnevernets historie i Norge*. BUFDIR. Hentet fra

[https://www.bufdir.no/Barnevern/Om\\_barnevernet/barnevernets\\_historie\\_i\\_norge/](https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/barnevernets_historie_i_norge/). Lest onsdag 13.april 2022

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2021). *Slik jobber barnevernet*. BUFDIR. Hentet fra [https://www.bufdir.no/Barnevern/Om\\_barnevernet/Om\\_barnevernet/](https://www.bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/Om_barnevernet/). Lest onsdag 13.april 2022

Barnekonvensjonen. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*: Vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991: Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller. Oslo: Barne- og familiedepartementet.

Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>

Bengtsson, & Andersen, D. (2017). Narrativ analyse - tematisk, strukturel og performativ. I Järvinen & N. Mik-Meyer (Red.), *Kvalitativ analyse : syv traditioner* (s. 273–294). Hans Reitzel.

Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M. D., Garvik, M. & Tøssebro, J. (2017). *Myter og realiteter – Innvandreres møter med barnevernet*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning

Brynildsrud, K. (2019). Barnevernspedagog som rettsanvender. I Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran, & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog : en grunnbok* (s. 201-214). Oslo: Universitetsforlaget.

Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid..* Oslo: Gyldendal akademisk

Christiansen, Ø. & Kojan, B.H. (2016). Innledning: beslutningslandskapet i barnevernet. I Christiansen, Ø. og Kojan, B.H. (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (s. 15-18). Oslo: Universitetsforlaget.

Christiansen, Ø. & Kojan, B.H. (2016). Å fatte beslutninger i barnevernet. I Christiansen, Ø. og Kojan, B.H. (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (s. 19-34). Oslo: Universitetsforlaget

Christiansen, Ø., Vis, S.A., Havnen, K., Lauritzen, C., Jarlby, F., Iversen, A.C., Fylkesnes, M.K. & Nygård, R.H. (2019). *Barnevernets undersøkelsesarbeid - fra bekymring til beslutning* (Rapport 4). Tromsø: RKBU Nord

Dalland, O. (2013). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk

Dyrhaug, T. & Sky, V. (2015). *Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2012* (SSB-Rapport 15/16). Oslo: Statistisk sentralbyrå

Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., Koss, M. P og Marks, J. S. (1998). The Adverse Childhood Experiences Study. Relationship of Childhood Abuse and Household Dysfunction to Many of the Leading Causes of Death in Adults. I *American Journal of Preventive Medicine*, 14(4), 245-258. Hentet fra <https://www.ajpmonline.org/action/showPdf?pii=S0749-3797%2898%2900017-8>

Fellesorganisasjonen. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Fellesorganisasjonen. Hentet fra <https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. (2020). *Årsrapport 2020*. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Hentet fra <https://www.fylkesnemndene.no/globalassets/pdf/arsrapport/arsrapport-2020.pdf>

Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet: En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. I *Tidsskriftet Norges barnevern*. 92(2), 80-96. Hentet fra [https://www.idunn.no/tnb/2015/02/frykten\\_for\\_barnevernet\\_-\\_en\\_undersokelse\\_av\\_etniske\\_minori](https://www.idunn.no/tnb/2015/02/frykten_for_barnevernet_-_en_undersokelse_av_etniske_minori)

Grunnloven. (1814). Kongeriket Noregs grunnlov (LOV-1814-05-17). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>

Hafstad, G. S. & Augusti, E.-M. (Red.). (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år* (Rapport 4/2019).

Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

Haldar, M., Ilstad, J. T., & Engebretsen, E. (2019). Hva er velferdstekster og hvordan studere dem? I Aamodt, E. Dahl, E. Gurbruim, M. Haldar, & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling: et svar på velferdsstatens utfordringer?* (s. 144–160). Bergen: Fagbokforlaget

Haugen, G. M. D., Paulsen, V. og Caspersen, J. (2018). Barnevernets forebyggende arbeid. I *Norges Barnevern*, 1/2018. Hentet fra <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1891-1838-2018-01-02>

Haugen, G. M. D., Paulsen, V., og Caspersen, J. (2017). *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning

Hennum, N. (2015). Makten i barnet. *Norges barnevern*. 92(2), 124–138. Hentet fra <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-05>

Hofman, S. (2011). *Etniske minoritetsbarn som opplever vold i familien - utfordringer og muligheter* (Rapport 2/2011). Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

Holden, G. W. (2003). Children Exposed to Domestic Violence and Child Abuse: Terminology and Taxonomy. I *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6(3), 151–160. <https://doi.org/10.1023/a:1024906315255>

Holm-Hansen, J., Haaland, T. og Myrvold, T. (2007). *Flerkulturelt barnevern. En kunnskapsoversikt* (NIBR 10/2007). Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/5705>

Isdal, P. (2002). *Meningen med volden* (1.utg.). Oslo: Kommuneforlaget AS

Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget

Meld. St. 15 (2012-2013). *Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-15-20122013/id716442/>

Juul, R. (2010). *Barnevernets undersøkelser av bekymringsmeldinger. Diskursive praksisformer og barneperspektiver i den kommunale barneverntjeneste, og konsekvenser i forhold til barna*. [Doktorgradsavhandling]. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/267778>

Kojan, B. H., Nilsen, M., Storhaug, A. S., Agerup, T., Clifford, G. & Lichtwarck, W. (2020) *Barnevernets arbeid med barn og unge som har erfart vold og overgrep i nære relasjoner - en litteraturstudie* (Rapportserie for sosialt arbeid 3). Trondheim: NTNU Institutt for sosialt arbeid

Kojan, B.H., Marthinsen, E. & Christiansen, Ø. (2016). Beslutninger i meldingsarbeidet. I Christiansen, Ø. og Kojan, B.H. (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (s. 62-75). Oslo: Universitetsforlaget.

Križ, K & Skivenes, M. (2010). 'Knowing Our Society' and 'Fighting Against Prejudices': How Child Welfare Workers in Norway and England Perceive the Challenges of Minority Parents. I *British Journal of Social Work*, 40(8), 2634-2651. Hentet fra <https://academic.oup.com/bjsw/article-abstract/40/8/2634/1663548?redirectedFrom=fulltext>

Kvello, Ø. (2015). *Barn i risiko – skadelige omsorgssituasjoner* (2.utg.). Oslo: Gyldendal akademisk

Kyllingmark, S. S., & Lillevik, O. G. (2013). Når barn er vitne til vold. *Fontene* 11(13), 56-61. Hentet fra [https://fontene.no/mapper/Nar\\_barn\\_er\\_vitne\\_til\\_vold.pdf](https://fontene.no/mapper/Nar_barn_er_vitne_til_vold.pdf)

Lavergne, C., Damant, D., Clément, M.-È., Bourassa, C., Lessard, G. and Turcotte, P. (2011), Key decisions in child protection services in cases of domestic violence: maintaining services and out-of-home placement. I *Child & Family Social Work*, 16(3), 353-363. Hentet fra <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2010.00750.x>

Magnusson, E. & Marecek, J. (2015). *Doing Interview-Based Qualitative Research: A Learner's Guide*. Cambridge: University Press.

Merry, L., Pelaez, S., & Edwards, N. (2017). Refugees, asylum-seekers and undocumented migrants and parenthood: living transnationally. I *Globalization and health*, 13(1), 75.

<https://doi.org/10.1186/s12992-017-0299-4>

Molin, P. K. & Steinsvåg, P. Ø. (2011). Forståelse av og hjelpebehov for voldsutøvere i nære relasjon. I U. Heltne & P. Ø. Steinsvåg (Red.), *Barn som lever med vold i familien: grunnlag for beskyttelse og hjelp* (s. 18-27). Oslo: Universitetsforlaget

Mossige, S. & Stefansen, K. (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge: omfang og utviklingstrekk 2007–2015* (NOVA 5/2016). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

Norsk innvandringsforum. (2013). *Flerkulturelt barnevern? Hvordan fremme dialog mellom barnevernet og etniske minoriteter*. Oslo: Norsk Innvandringsforum

Norsk Ringringkasting. (2018, 30.april). *Misbrukt av mamma*. NRK. Hentet fra <https://www.nrk.no/dokumentar/xl/misbrukt-av-mamma-1.14021267>. Lest torsdag 14.april 2022

NOU 2000: 12. (2000). *Barnevernet i Norge. Tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/051e391fbb3d4ef2be97a4478dd62e86/no/pd/fa/nou200020000012000dddpdfa.pdf>

NOU 2012: 5 (2012). *Bedre beskyttelse av barns utvikling*. Barne- og familiedepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/e212cdbe211d4e699983049c3070870e/no/pdfs/nou201220120005000dddpdfs.pdf>.

NOU 2016: 16. (2016). *Ny barnevernslov — Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse*. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-16/id2512881>

Ot.prp. 44 (1991–1992). *Om lov om barneverntjenester (barnevernloven)*. Barne- og familiedepartementet. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og->



[publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1991-92&paid=4&wid=c&psid=DIVL312](https://publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1991-92&paid=4&wid=c&psid=DIVL312)

Paulsen, V., Thorshaug, K. & Berg, B. (2014). *Møter mellom innvandrere og barnevernet: Kunnskapsstatus*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning

Qureshi, N. A. & Fauske, H. (2010). Barnevernsfaglig arbeid med minoritetsetniske familier. I M. S. Kaya., A. Høgmo & H. Fauske (Red.), *Integrasjon og mangfold : utfordringer for sosialarbeideren* (s. 233-261). Oslo: Cappelen Damm akademisk

Qureshi, N. A. (2009). Kultursensitivitet i profesjonell yrkesutøvelse. I K. Eide, N. A. Qureshi, M. Rugkåsa & H. Vike (Red.), *Over profesjonelle barrierer – Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge* (s. 206-230). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Rugkåsa, M., Eide, K. & Ylvisaker, S. (2015). *Barnevernsarbeideres møte med barn og familier med minoritetsbakgrunn*. I *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2), 98-106. Hentet fra [Barnevernsarbeideres møte med barn og familier med minoritetsbakgrunn | TNB \(idunn.no\)](https://www.idunn.no/Barnevernsarbeideres-mote-med-barn-og-familier-med-minoritetsbakgrunn)

Rugkåsa, M., Ylvisaker, S., & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv: Sosialt arbeid med barn og familier*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Rød, P. A. & Heggdalsvik, I. K. (2016). Beslutninger i barnevernet. I Christiansen, Ø. & Kojan, H. B (Red). *Beslutninger i undersøkelsesarbeidet* (s. 76-91). Oslo: Universitetsforlaget

Sawrikar P. (2019). Child protection, domestic violence, and ethnic minorities: Narrative results from a mixed methods study in Australia. *PLOS ONE*, 14(12). Hentet fra <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0226031>

Schiefloe, P. M. (2015). *Sosiale landskap og sosial kapital: nettverk og nettverksforskning* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Sentio Research (2017). *Bruk av familieråd i vold og høykonfliktssaker. Evaluering av et samarbeidsprosjekt/pilot mellom fem kommuner og Bufetat region øst*. Oslo: Bufdir.

- Skjesol, I. (2021). Samskapt foreldrestøtte – forebyggende barnevern i familiesenter. I B. Berg & V. Paulsen (Red.), *Møter mellom minoriteter og barnevernet* (s. 155-170). Universitetsforlaget
- Solvang, P. K. (2020). Sosialkonstruksjonisme. I Jensen, D., Kjørstad, M., Seim, S. & Tufte, P. A (Red.). *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag* (s. 248-271). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Sommerfeldt, M. B., & Øverlien, C. (2016). Barnevernstjenestens møte med barn og unge som opplever vold i hjemmet. I C. Øverlien, M. I. Hauge & J. H. Schultz (Red.) *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner* (s. 183-199). Oslo: Universitetsforlaget
- Sommerfeldt, M. B., Hauge, M. I., & Øverlien, C. (2014). *Minoritetsetniske barn og unge og vold i hjemmet. Utsatthet og sosialfaglig arbeid*. (Rapport 3/2014). Oslo: NKVTS
- Statens helsetilsyn. (2019). *Det å reise vasker øynene. Gjennomgang av 106 barnevernssaker*. Oslo: Statens helsetilsyn
- Statistisk sentralbyrå. (2021, 9. mars). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. SSB. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef>
- Statistisk sentralbyrå. (2021, 22. september). *Barnevern*. SSB. Hentet fra <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/barne-og-familievern/statistikk/barnevern>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis: Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Thomassen, M. (2020). Hermeneutikk som refleksjon og livsfortolkning. I Jensen, D., Kjørstad, M., Seim, S. & Tufte, P. A (Red.). *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag* (s. 103-137). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Thoresen, S. & Hjemdal, O. K. (2014). *Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

Vis, S. A., Christiansen, Ø., Havnen, K. J. S., Lauritzen, C., Iversen, A. C. & Tjelflaat, T. (2020). *Barnevernets undersøkelsesarbeid - fra bekymring til beslutning. Samlede resultater og anbefalinger*. RKBU Nord, NORCE, NTNU og UiB

Vis, S.A, Lauritzen, C., Fossum, S. (2016). *Barnevernets undersøkelsesarbeid - oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen (Rapport 1)*. Tromsø: RKBU Nord

Willumsen, E. (2015). Tverrprofesjonelt samarbeid i sosialt arbeid. I Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid : en grunnbok* (s. 154–170). Oslo: Universitetsforlaget

World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. WHO. Genève: World Health Organization.

Aadnanes, M. (2017). *Vold mot barn og unge i nære relasjonar: Forståing, konseptualisering og sosialfaglege perspektiv*. [Doktoravhandling]. OsloMet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmloi/handle/10642/6142>

Aadnanes, M. (2020). *Vold mot barn og unge i nære relasjonar. Barnevernfagleg kunnskap*. Gyldendal Akademisk: Oslo

Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

Aarset, M. & Bredal, A. (2018). *Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. En gjennomgang av saker i fylkesnemnda (NOVA Rapport 5/18)*. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmloi/handle/20.500.12199/5130>